

GORENJSKI GLAS

Leto XLVI - št.58 - CENA 60 SIT

Kranj, petek, 30. julija 1993

Izginjajo še zadnje sive lise

Razkopana Gorenjska zaradi telefonije

Z novozgrajenim omrežjem in napravami bo do konca leta dobilo telefone skoraj 1.200 novih naročnikov. Že doslej pa je bilo vključenih okrog 1.500 novih naročnikov. Nedavna uredba vlade o pocenitvi telefonskega priključka oziroma podražitvi impulza za 30 odstotkov za zdaj ne spreminja načrtovane dinamike.

Kranj, 29. julija - Uredba o pocenitvi telefonskega priključka na racun podražitve telefonskega impulza, ki začne veljati 1. avgusta, je ta trenutek še nejasna, ugotavlja v PTT podjetju Kranj. Glede na že sklenjene pogodbe o letošnji izgradnji omrežja in načrtovanem številu priključkov na posameznih območjih bi kakršnakoli spremembu v najboljšem primeru lahko povzročila časovno zakasnitev s pogodbami določenih rokov. Lahko pa bi se zapletlo še bolj, ker so bile tako imenovane projektne vodene gradnje omrežij letos na Gorenjskem zastavljene in načrtovane tako, da bi bile lahko do konca leta uresnice na podlagi sedanje cene priključka na Gorenjskem in določenega števila sklenjenih pogodb.

Gorenjska je ta trenutek, predvsem na tistih območjih, kjer so se pri pokritosti s telefoni kazale še zadnje tako imenovane sive lise, praktično razkopana. Gre predvsem za območja Blejska Dobrava in Gozd Martuljek v jeseniški občini, Lesce v radovljiski in Zlato polje ter Drulovka v kranjski. Sicer pa je v programu tudi vključevanje novih naročnikov na območjih, kjer so takšna omrežja že zgrajena. To pa so na primer Žabnica, Brezje, Preddvor, Krize, Bukovica in Mavčice. Ob tako zastavljenih programih oziroma projektih pa naj bi bilo na Gorenjskem vključenih letos okrog 5.000 novih telefonskih naročnikov. Sporedno s tem pa potekajo tudi različne posodobitve telekomunikacijskih zvez, ki bodo omogočile predvsem kvalitetnejše zveze oziroma storitve. Več na 3. strani.

"Julijana" kmalu na tržišču?

Pogodba o sodelovanju

Jesenice, 29. julija - Jeseniški Vodovod in firma Perne d.o.o. iz Kranja sta v začetku tega tedna podpisala pogodbo o nadaljnjem sodelovanju pri projektu polnilnice vode iz karavanškega predora.

Pri podpisu pogodbe so uskladili vse sporne zadeve in se domenili, da bo sedanja cena za vodo veljala za poskusno obratovanje polnilnice. Po poskusnem obratovanju in v skladu z določili zakona o gospodarskih javnih službah pa naj bi o ceni vode odločala posebna projektna skupina. ● D.S.

Steklina se širi po Gorenjskem

Kranj, 28. julija - Iz obvestila Zavoda za zdravstveno varstvo v Kranju je razvidno, da steklina pri živalih, ki se je v začetku letosnjega leta razširila iz škofjeloške občine v kranjsko in radovljisko občino, hitro napreduje tudi na druga območja Gorenjske. V radovljiski občini se je steklina že pojavila na Bledu, prvo steklo žival pa so našli tudi v jeseniški občini.

Julija so na Gorenjskem zasledili 13 steklih živali. V jeseniški občini je bila povožena okužena lisica v naselju Blejska Dobrava. V radovljiski občini so našli eno lisico v kraju Gmajna pri Stari Fuzini, drugo so uplenili v naselju Srednja vas, tretja pa je bila ubita na Koritenški cesti na Bledu. Največ bolnih živali (8 lisic in 1 kuna) so našli in pobili v Poljanski ali Selški dolini v škofjeloški občini. Letos so na Gorenjskem zasledili že 75 steklih živali, od teh 50 v loški, 14 v radovljiski, 10 v kranjski in 1 v jeseniški občini. ● S. S.

Julijnska inflacija le 0,8 odstotka

Ljubljana, 29. julija - Zavod Republike Slovenije za statistiko je sporočil indeks cen na drobno in cen življenjskih potrebščin za ta mesec (julij 1993). Tako cene na drobno kot cene življenjskih potrebščin so se po statističnih podatkih povečale le za 0,8 odstotka. Zato bo za naslednji mesec revalorizacijska stopnja (R) znašala 0,8, kolikor je julijnska inflacijska mesečna stopnja.

Od lanskega decembra do julija letos so se cene na drobno v državi povečale za 12 odstotkov, cene življenjskih potrebščin pa - po podatkih Zavoda za statistiko - za 11,9 odstotka. Inflacija na letni stopnji (primerjava med julijem 1992 in julijem 1993) znaša 24,6 odstotka, kolikor so se v tem obdobju povečale cene na drobno.

Uradne statistične informacije objavljamo na 17. strani.

Poiščite Snovanja!

Na straneh 9, 10 in 15: Ustvarjam torek smo: Večina organizatorjev v tujini s poletnimi festivali privlači turiste, pri nas pa umetniški dogodki festivalov zaenkrat hranijo večinoma le domače duše. Hudičeve barje: Več koj sto let od prve kolonije. Temačna lepota severnonemškega barja. Kraji, kjer je malone vsaka druga hiša galerija ali atelje... Klavdij Tutia: "Naš likovni trg je izredno majhen, ni zasebnih galerij, imamo le zasebne trgovine z umetnimi. Pravi galerzem je v tem, da galerist s kapitalom izbere kvalitetne ustvarjalce in jih predstavi trgu. Sedanje galeriste pa miha le možnost, da bodo nekateri sodobni umetniki nekoč takega slovesa, kot so Grohar, Sternen..."

Inšpektorji pregledujejo dosedanje lastninske postopke

Avgusta prva revizijska poročila

Za začetek revizija v petih kranjskih in v enem radovljiskem podjetju.

Kranj, 28. julija - Inšpektorji Službe družbenega knjigovodstva bodo pregledali dosedanje lastninske postopke in ugotovljali oškodovanje družbenega premoženja v 152 gorenjskih podjetjih, med katerimi jih je 79 iz kranjske občine, 29 iz radovljiske, 22 iz škofjeloške, 17 iz jeseniške in pet iz tržiške občine. Z revizijo so začeli sredi junija, ko so se lotili petih podjetij v kranjski občini in enega v radovljiski. Za pet podjetij že sestavljajo zaključno poročilo, v enem podjetju so sredti pregledovanja dokumentacije, pripravljajo pa se še na revizijo v dveh novih podjetjih. (Nadaljevanje na 7. strani)

Ob 1. avgustu, praznku občine Jesenice in občine Kranj, prisrčno čestitamo občankam in občanom obeh gorenjskih občin.

Uredništvo Gorenjskega glasa

Praznik tržiškega Peka

Tržič, 30. julija - Jutri, 31. 7. 1993, bodo delavci tržiške tovarne obutve Peko proslavili 90. obljetnico ustanovitve podjetja. Ob 13. uri bo vodstvo pripravilo v tovarni sprejem za goste, med katerimi bodo tudi nekdanji direktorji Peka, sodelavci firm Afis in Rockport, predstavniki trgovskih firm in slovenski finančni minister Mitja Gaspari.

Minister Gaspari in direktor Peka Franc Grašič bosta spreverila delavcem na osrednji svečanosti ob jubileju tovarne ob 16. uri na tržnici ob stavbi občinske skupščine. Prireditve, ki jo po organizacijski plati vodi Zveza kulturnih organizacij Tržič, je scenograf Marko Smrekar postavil v trideseta leta tega stoletja, za režijo in sceno pa je poskrbel Matija Milčinski. V kulturnem sporedru bodo nastopili poleg domačinov - Komornega zbora Peko, Pihalnega orkestra Tržič in Folklorne skupine Karavanke - igralec in pevec Gojmir Lešnjak, lutkar Božo Vovk, ansambel All Capone štrajh trio in Blejski plesni studio.

Devizni tečaji kot v začetku meseca

Kranj, 30. julija - Uradni tečaji, kakršni po tečajni listi Banke Slovenije veljajo danes, so precej podobni tistim, ki so bili v veljavi prvi teden julija. Npr. srednji tečaj nemške marke se je s 70,15 tolarja, kakršen je bil 13. julija, v naslednjih dneh obrnil navzdol in v tem tednu je bil spet pod 70,10 tolarja za eno marko. Od valut, ki jih v primerjavi največkrat uporabljamo, sta le švicarski frank in ameriški dollar glede na dneve okrog 10. julija pridobila na vrednosti.

Tečaji Banke Slovenije vplivajo tudi na oblikovanje menjalniških tečajev v gorenjskih menjalnicah (več na 17. strani). Prodajni tečaji v nekaterih menjalnicah so bili - za nemško marko na primer - celo za deset in več stotinov pod srednjim tečajem Banke Slovenije (pod 70,00 tolarjev za eno marko!). Zaradi skromnega povpraševanja po devizah v menjalnicah tudi za danes niso napovedali rasti odkupnih in prodajnih tečajev.

TEČAJNA LISTA BANKE SLOVENIJE

DRŽAVA	VALUTA	ENOTA	NAKUPNI	SREDNJI	PRODANI
AVSTRIJA	ATS	100	993.0581	996.0462	999.0343
NEMČIJA	DEM	100	6900.4454	7009.4738	7030.5022
ITALIJ	ITL	100	7.5335	7.5562	7.5789
HRAVŠKA	HRD	100		3.2000	
ŠVICA	CHF	100	79433.4164	7987.3184	7991.2204
ZDA	USD	1	120.2362	120.5980	120.9598

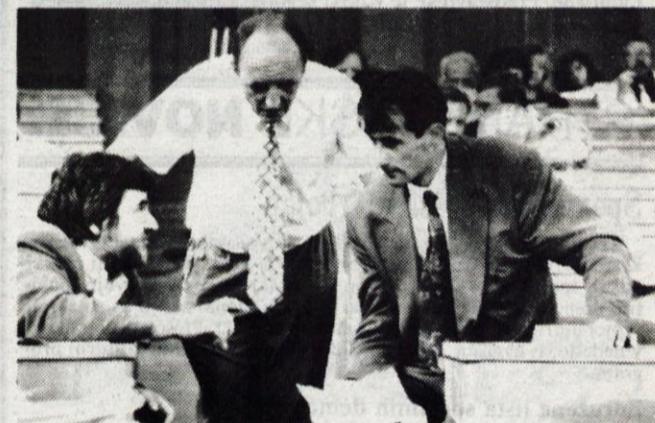
Plaćilna kartica ACTIVA
DENAR ZA AKTIVNE
Izblijanska banka
Gorenjska banka d.d., Kranj

Državni zbor se je odločil

Bodo ceste skregale Slovence

Gorenjci se bomo morali očitno za zdaj zadovoljiti z dokončanjem avtocestnega odseka od Hrušice do Vrbe, obeta pa se nam modernizacija železnice do Jesenice.

Ljubljana, 30. julija - Državni zbor je ta teden opravil prvo obravnavo nacionalnega programa gradnje avtocest v Sloveniji, prav tako pa tudi o zakonu o pogojih koncesije za modernizacijo cest. Sprejel pa je zakon o bencinskem tolarju. Pri litru bencina in dieselskega goriva bomo do konca leta 1999 plačevali približno 10 tolarjev. Cestni zakoni bodo skregali slovenski narod, prometni minister pa se bo smejal, je dejal po razpravi v državnem zboru poslanec dr. Ludvik Toplak. Že tokrat se je državni zbor razdelil v dva tabora: prvi, ki je bil v večini in je zmagal, je za prednostno gradnjo avtocesta med Novo Gorico in Šentiljem oziroma Lendavo, smer od Karavank do Obrežja pa naj bi čakala na boljše čase, drugi pa je zagovarjal tudi dograditev trase sever - jug ob smeri vzhod - zahod. Edino, kar si letos glede avtoceste lahko obetamo Gorenjci, je določilo zakona, da se letos dokonča avtocestni odsek med Hrušico in Vrbo. Od tod naprej, mimo Črnivca do Kranja - vzhod, pa naj bi gradili skladno z domačimi možnostmi in interesom Evrope, ki pa se, s tem se lahko tolazimo, še vedno zavzema za dobro cestno povezavo z Grčijo. Državni zbor je sprejel poročilo za najem 50,6 milijona dolarjev posojila Evropske banke za obnovo slovenskih železnic. K temu naj bi Evropska investicijska banka dodala še 44 milijonov dolarjev, sami pa naj bi zbrali 8,4 milijarde dolarjev. Ugodna posojila naj bi izkoristili v naslednjih treh letih. S tem denarjem naj bi popravili 148 kilometrov magistralnih prog, med njimi tudi smer med Jesenicami in Dobovo. ● J. Košnjek

Državni zbor zaseda. Za včeraj popoldne je bila napovedana razprava o odkritju orožja na mariborskem letališču. Poslanci so terjali odgovornost šefu carine, finančnega in prometnega ministra, šefu Sove in vlaže kot celote. Na sliki od leve proti desni poslanci Miloš Pavlica (Združena lista), Franc Kopše (Slovenska nacionalna stranka) in Janez Kopač (Liberalno-demokratska stranka). - Slika G. Šink

Obvestilo

Izvršni svet Skupščine občine Škofja Loka obvešča, da bo g. Ivan Oman, poslanec republiškega parlamenta, na razpolago za razgovore z občani prvi teden v mesecu avgustu, in sicer od 2. 8. do 6. 8. 1993, razen torka, 3. 8. 1993. Uradne ure bo imel od 9. do 12. ure v prostorih Občine Škofja Loka, I. nadstropje, Poljanska c. 2.

Popravilo v predoru Globoko

Jutri, v soboto, 31. julija, in pojavljajočem, v nedeljo, 1. avgusta, bo zaradi popravil tira v predoru Globoko med postajama Podnart in Lesce - Bled zapora tira od 3. ure zjutraj do 10.40. Med tem postajama bo v času zapore proge organiziran prevoz potnikov z avtobusi.

MEGAMILK

EKSPRES RAZVIJANJE FILMOV
Staneta Žagaria 34
64000 Kranj
Foto PRIM
Odprt od 8. do 13. in od 14. do 19. ure,
ob sobotah od 8. do 12. ure

Radovljica praznuje

Osrednja slovesnost na Gorjušah

Radovljica, 29. julija - Nekatere občine v Sloveniji so občinski praznik preprosto ukinile, druge so le spremenile datum praznovanja, radovljica pa se je odločila, da praznuje dvakrat: prvi 5. avgusta, v spomin na partizanske dogodke na Vodiški planini, in drugič 11. decembra, ob obletnici rojstva Antona Tomaža Linhart-

V občini bodo letosni prvi občinski praznik proslavili s številnimi prireditvami, osrednja slovesnost, na kateri bodo podelili tudi del občinskih priznanj, se pogovoril o razvoju hribovsko-višinskih območij in odkrili spominsko ploščo Valentiniu Vodniku, po bo v okviru Vodnikovega leta v četrtek v gasilskem domu na Gorjušah. Izmed številnih prireditiv, ki so že bile ali še bodo, omenimo le nekatero! V galeriji Avsenik v Begunjah so v sredo zaprli mednarodno likovno delavnico "Slovenija odprta za umetnost", danes se bo na Bledu končal 9. mednarodni festival Idriart, v sindikalnem izobraževalnem centru v Radovljici pa že od prejšnje sobote poteka 20. srečanje članov mednarodnega združenja za sodobno literaturo in gledališča pod temo "Ritual in kaos v sodobni literaturi in gledališču" (končalo se bo 8. avgusta). V centru za obrambno usposabljanje v Poljčah so včeraj, v četrtek, zbrali na štiridnevnu srečanje člani mednarodnega združenja za zaščito ogroženih jezikov in kulturnih tradicij, v soboto, dopoldne bo na Vodiški planini v počastitev občinskega praznika in pomembnih dogodkov iz narodnoosvobodilnega boja tradicionalno srečanje. V Ljubnem bodo ob 90-letnici gasilskega društva odprli nov gasilski dom, zvečer (ob 19. uri) pa bo pred vhodom v sotesko Vintgar še proslava ob 100-letnici odprtja soteske.

Seja jeseniškega izvršnega sveta

Plinifikacija od Kranjske Gore do Koroške Bele

Jesenice, 29. julija - V jeseniški občini se pripravljajo na izgradnjo plinovodnega omrežja po vsej Zgornjesavski dolini, na Koroški Beli in na Javorniku. Uskladiti posamezne probleme s Kresom Jesenice, ki upravlja z vročevodom. Davčna služba bi morala posamezne obrtnike opozoriti na nepravilnosti, saj je vendarle servis za občane, ne pa birokratska služba, ki dela le in zgolj po zakonu.

Že pred letom dni so na Jesenicah ustanovili konzorcij za plinifikacijo občine. Investitor plinovodnega omrežja je na Jesenicah komunalno podjetje Vodovod, prednostno pa naj bi gradili plinovod Jesenice - Mojstrana in Javornik - Koroška Bela, nato pa še po vsej Zgornjesavski dolini.

Ko so na minuli seji jeseniškega izvršnega sveta predstavili plinifikacijo v občini, je direktor jeseniškega Vodovoda Matevž Podrekar poudaril, da je plinifikacija pomembna predvsem zaradi ekološkega vidika ter tudi zaradi cene plina, ki je vedno nižja od kuričnega

olja. Pri gradnji primarnega razvoda naj bi predvsem izvršni svet pomagal z raznimis garancijami za kredite, soglasji in odloki za večje potrošnike, medtem ko je načrt za gradnjo sekundarnih vodov že narejen. Vodovod si z zasebnimi potrošniki na območju Javornika in Koroške Bele že letos želi skleniti pogodbe: približna cena bo 60 nemških mark v tolarski proti vrednosti za kilowat in bi tako veljalo na zasebno hišo okoli dva tisoč nemških mark. Vodovod je že poskrbel za dobavitelje opreme, ki naj bi potrošnikom dali ugodnejše kredite za nakup opreme in montožo.

Na minuli seji izvršnega sveta so sprejeli predlog za dodelitev kreditov iz sredstev občinskega proračuna za pospeševanje drobnega gospodarstva in podjetništva v občini. Ob tem pa je potekala zanimiva razprava: zasebnik, ki ima manjšo obrt, je zaprosil za dodelitev skromnega kredita. Ko je davčno upravo zaprosil za potrdi-

lo, je izvedel, da davčni upravi ni pravilno poravnal obveznosti: dolžan jih je okoli 300 tisoč tolarjev. Zato mu niso izdali pozitivnega mnenja, češ naj si preskrbi svetovalca, da bo pravilno obračunal prispevke. Leto dni ga na davčni upravi nihče ni opozoril na nepravilnosti, češ, "to ni naša dolžnost" ... Res je, da davčna uprava po zakonu ni dolžna davkoplacačevalca opozoriti na nepravilnosti, res pa je tudi, da davčna uprava ni sama sebi namen, ampak neke vrste servis za davkoplacačevalce. Lahko bi ga vendarle opozorili - navsezadne skromni mizar vendarle ne zmore plačati svetovalca za knjigovodske storitve.

Obrtniku tako niso dodelili kredita - na dolg, za katerega sploh ni vedel, pa bo plačeval obresti. Če birokoracija udari, potem pač ni pomoči... ● D.Sedej

Menjava premoženja občine in Križaja

Čimprej podpis pogodb

Tržič, 28. julija - Člani tržiškega izvršnega sveta so se med torkovo sejo seznanili tudi z javno dražbo, na kateri so 16. julija prodali nekdanje protokolarne objekte na Čegejšah. O tem so jih obvestili že dan pred dražbo na korespondenčni seji.

Kot je pojasnila predsednica komisije za izvedbo dražbe, je v zadnjem trenutku pravobranilstvo zahtevalo še privolitev izvršnega sveta. Za prodajo objektov je glasovalo 6 članov, eden je bil proti, dva člana pa mnenja nista sporočila. Dražba maršalata po izklicni ceni 464.166,35 DEM je uspela, kupec Bojan Križaj pa je ponudil v zamenjavo za premoženje občine 210.000 DEM vredno vredno Mallyjevo hišo v Tržiču in dobrih 122.800 DEM vredno stanovanje na Deteljici.

Izvršni svet je potrdil odločitev komisije za izvedbo javne dražbe. Obenem je sklenil, da se z Bojanom Križajem čimprej podpiše kupna in menjalna pogodba. Kupec bo ob podpisu pogodbe v celoti plačal razliko v vrednosti premoženja, ki je predmet menjave med njim in občino. ● S. Saje

Posvet predsednikov občinskih vlad

Predvsem o kadrih

Kranj, 30. julija - Na včerajnjem rednem mesečnem posvetu predstavnikov izvršnih svetov skupščin gorenjskih občin so načelo soglašali, da Gorenjska potrebuje regionalno izpostavo Sklada za razvoj, zato bo v nadaljnjih razgovorih s Skladom in pristojnim ministrovom takšen interes gorenjskih občin ustrezno izpostavljen. Po informaciji v včerajnjem posvetu utegne na prvi jesenski zasedanji skupščin občin Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Tržič biti razrešen problem javnega pravobranilca Gorenjske, kajti na razpis se je prijavila ena kandidatka in bo stekel postopek za imenovanje v občinskih skupščinah. Kadrovski postopek v javnem pravobranilstvu Gorenjske je v teku zaradi razrešitve Darinke Novak Zalaznik (razrešena je bila na lastno željo). Ravno tako je v teku postopek popolnitve delovnih mest dveh inšpektorjev (urbanističnega in gozdarskega) v Upravi inšpekcijskih služb za Gorenjsko - po oceni predsednikov izvršnih svetov je razpis prostih delovnih mest uspel in bo občinskim vladam posredovan predlog za imenovanje. Na naslednjem posvetu, ki bo avgusta v Radovljici, pa se bodo predsedniki gorenjskih izvršnih svetov opredelili do pobude Gorenjske turistične zveze za enotno celostno turistično podobo regije.

Izginjajo še zadnje sive lise

Gorenjska je razkopana zaradi telefonije

Nadaljevanje s 1. strani

Po programu bo letos na Gorenjskem vključenih 5000 novih telefonov. Na podlagi tako imenovanih projektno vodenih graden bo dobilo telefone blizu 1200 novih naročnikov, na območjih, kjer so omrežja že zgrajena in centrale nove, posodobljene ali povečane pa je že do tega trenutka dobilo telefona 1500 naročnikov.

Kranj, 29. julija - Financiranje projektov na tako imenovanih sivih lisah, ki jih je Gorenjska v preteklih letih z akcijami krajevnih skupnosti in PTT podjetja Kranj uspešno odpravljala, so se v PTT podjetju Kranj lotili na podlagi zbiranja novih interesentov. Tako so bile pogodbe podpisane na Blejski Dobravi in v Gozd Martuljku in jeseniški občini, v Lescah v radovljški občini in na Zlatem polju ter v Drulovki v kranjski.

Povsod, razen v Drulovki, kjer je gradnja opredeljena v dveh fazah, so projekti izgradnje na podlagi števila podpisanih pogodb pokriti. V tako imenovanem starem delu Drulovke in na Orehek pa se je rok za podpis pogodb sicer že iztekel, vendar pričakovanega odziva novih naročnikov na izgradnjo omrežja ni. Če se rezultat ne bo popravil, pravijo v PTT podjetju, se lahko zgodi, da bo II. faza v Drulovki izpadla iz programa.

Na vprašanje, ali na to vpliva morda sedanja uredba o znjanju cene priključka, v PTT ugotavljajo, da je bilo sicer nekaj vprašanj v zvezi s ceno. Vendar pa so dočolila uredbe še nejasna in pričakujejo lahko razlage po 1. avgustu. Vsekakor pa bi pocenitev priključkov na podlagi že sklenjenih pogodb v najboljšem primeru bistveno podaljša rok, ki je v vseh pogodbah opredeljen do konca leta. Lahko pa bi bili zapleti še bolj neljubi. Ne glede na to, kako bo s ceno, pa v PTT podjetju zagotavljajo, da so bile vse projektno vodenje gradnje na tako imenovanih sivih območjih na Gorenjskem projektno zastavljene tako, da so vezane na število priključkov in plačilo po pogodbah v enem ali v več obrokih.

Najtrši oreh je Zlato polje

Za zdaj tako rekoč na vseh področjih dela potekajo po programu in če ne bo finančnih zapletov, bodo pogodbe dosledno uresničene. Na Blejski Dobravi so na primer dela na osnovnem omrežju končana in se že začenja gradnja razvodnega omrežja in montaža prenosne opreme. Tudi centrala je že postavljena in konec prihodnjega meseca bodo opravljane prevezave sedanjih naročnikov na novo centralo.

V polnem teku so dela tudi v Lescah. Gradnja omrežja je v tako imenovani drugi fazi, montaža centrale pa je predvidena v prvi polovici oktobra. Dela so se tudi začela v Gozd Martuljku in na Zlatem polju. Vendar pa bo, kot kaže, Zlato polje v kranjski občini najbolj trd oreh zaradi potrebne gradnje hišnih instalacij. Gre namreč za eno starejših stanovanjskih blokovnih naselij, ko hišne inštalacije niso bile grajene po normativih, kot so začeli veljati kasneje. Dodatno otežujejo potem delo še soglasja lastnikov stanovanj v objektih. Zato bo na tem območju treba precej prizadevanj, da bodo lahko izpolnili pogodbeni rok do konca leta.

Zelo zahteven projekt pa je tudi gradnja na Drulovki. Po eni strani gre za težaven teren. Dela pa otežujejo tudi soglasja lastnikov zemljišč. Sicer pa tako imenovana prva faza na tem območju (od železniške proge proti novemu delu Drulovke) ni sporna. Zapleta pa se pri drugi fazi v starem delu Drulovke in na območju Orehek, kjer so do roka dobili premalo sklenjenih pogodb, da bi se investicija lahko normalno lahko začela in odvijala. Zato nameravajo v PTT podjetju prav v teh dneh pospešiti odločanje interesentov, lahko pa se zgodi, da bodo moralni drugo fazo na območju Drulovke celo opustiti.

Organizirana akcija poteka tudi v tržiški občini, kjer je PTT poslalo pogodbe interesentom na Bistrici in v smeri proti Slapu. Pripravljajo pa tudi izgradnjo na območju Loma, kjer pa bo treba najprej zgraditi krajevno omrežje.

V škofjeloški občini pa je že bila vključena nova digitalna telefonska centrala v Gorenji vasi in so na ta način razrešili problem za 53 telefonskih naročnikov. S sproščeno opremo so sanirali Bukovico in na Sovodnju je staro centralo tudi zamenjala digitalna. Načrtovana so tudi še montažna dela na digitalizaciji povezav med Gorenjo vasjo in Škofjo Loko in je nabavljena tudi že digitalna prenosna oprema za Škofjo Loko - Zelezni. ● A. Žalar

Cerkev na Hrušici

Jesenice, 29. julija - Atelje za prostorsko planiranje Jesenice je izdelal osnutek programske zasnove za zazidalni načrt Cerkev na Hrušici. V času razgrnitve bo krajevna skupnost organizirala javno razpravo o osnutku, cerkev pa naj bi stala ob železnični liniji - Jesenice, od podvoza ceste pod železnicno, južno od nekdanje magistralne ceste do novega priključka naselja Hrušica. Območje meri 6.520 kvadratnih metrov, na tem prostoru pa naj bi postavili cerkev za 180 do 200 sedežev, dve učilnici verouka za okoli 30 učencev, pevsko sobo, dvorano oziroma prireditveni prostor za sto sedežev, avlo, prostor za Karitas, bife in pisarno župnijskega urada. ● D.Sedej

Varljiva merila

Merila, po katerih v krajevnih skupnostih lahko konkurišamo za sredstva iz občinskega proračuna za uresničevanje različnih programov na področju komunalne infrastrukture, so varljiva, je pred nedavnim ugotavljal predsednik ene od gorenjskih krajevnih skupnosti.

Praviloma morajo v krajevni skupnosti za takšno ali drugačno komunalno akcijo zbrati določena lastna sredstva, da potem uspejo na natečaju za določen občinski delež. Običajno potem stečejo akcije in redki so primeri, da naloga, ki si so jo v krajevni skupnosti zastavili, ne bi uspela. Zgodi pa se, da so posamezni krajanji potem vendarle po uspešno končani akciji nezadovoljni. Če so na primer v krajevni skupnosti urejali ali gradili cesto, po končani akciji, ko je trak prerezan, zadeva, vsaj za lastnike zemljišč ob cesti oziroma za tiste, ki so bili do začetka akcije lastniki zemlje, še ni končana. Da ne bi še naprej plačevali davka ob zemljišču, po katerem zdaj poteka cesta, je potrebna odmera in ustrezni zapis v zemljiški knjigi. Takšen postopek oziroma odmera pa seveda ni zastonj. In ko krajevna skupnost, kot investitor, začne zadevo urejati, nenačima ugotoviti, da so denar, ki so ga dobili iz proračuna na podlagi meril, spet v dobršnem delu vrnil.

V Republiški upravi za ceste, ugotavljajo v nekaterih krajevnih skupnostih, imajo drugačno prakso. Lastniki nekdanjih zemljišč, po katerih poteka cesta, še lep čas po izgradnji ceste plačujejo davek od zemljišča, ki je obogatilo prometno infrastrukturo. ● A. Žalar

Nov dom ob 90-letnici

Ljubno, 29. julija - Klub zadnjim pripravam je bil že pogovor s predsednikom GD Ljubno, Mitjo Mladenovičem, poveljnikom društva, Branetom Fajfarjem, in predsednikom gradbenega odbora za gradnjo doma, Cirilom Ažmanom, ta teden v Ljubnem bolj kot ne slovesen. Gasilsko društvo bo namreč v današnjo (petek) gasilsko vajo ob 17. uri v Ljubnem in jutrišnjo svečano otvoritvijo novega gasilskega doma ob 18.30 proslavilo hkrati tudi 90-letnico društva.

Mitja Mladenovič

Brane Fajfar

Ciril Ažman

V društvu, ki ima okrog sto članov, so se na gradnjo novega gasilskega doma v Ljubnem začeli pripravljati že pred šestimi leti. "Takrat smo prevzeli podiranje starega mostu čez Savo na Posavcu in tako zbrali denar za dokumentacijo za gradnjo doma," se spominja Mitja Mladenovič, ki je sedem let predsednik društva. S prostovoljnimi delom in ob pomoči krajanov so potem postopoma dograjevali dom s ciljem, da ga zgradijo do praznika.

"Ob pomoči nekdanje skupnosti za požarnost, sekretariata za ljudsko obrambo in zdaj občinske gasilske zveze ter Zavarovalnice Triglav, Iskre Otoče in Kemične tovarne Podnart ter sponzorjev, ki so podprtli zdaj tudi slovensost ob otvoritvi doma, so ga tudi zgradili. Ta gradnja nas je v Ljubnem oziroma v krajevni skupnosti spoznala, zblžila in povezala," so poudarili vsi trije sogovorniki. Sicer pa v društvu vsa ta leta niso zanemarjali tudi rednega dela.

Glavno skrb so namenjali preventivi in izobraževanju. Najbrž je oboje prispevalo k temu, da že nekaj časa niso imeli nobenega požara na svojem območju. Sicer pa so na tekmovanju še posebej uspešne ženske članice, ki so na primer predlani na tekmovanju na Bledu osvojile drugo mesto, lani v Žireh pa prvo.

Po svečanosti jutri popoldne se bo ob 20. uri začela tudi velika vrtna veselica, na kateri bo igrala skupina Čuki. ● A. Žalar

ZR INSTITUT ZORAN RANT, p. o.
64220 ŠKOFJA LOKA — SLOVENIJA

ŠKOFJA LOKA, Kidričeva 66 a

objavlja prosti delovno mesto

STROKOVNI SODELavec - KOMERCIALIST

Od kandidatov pričakujemo:

- visoko ali višo šolsko izobrazbo tehnične ali ekonomske smeri,
- aktivno znanje enega tujega jezika - po možnosti angleščine,
- po možnosti nekaj delovnih izkušenj,
- smisel za prodajo tehnično zahtevnejših proizvodov,
- vozniški izpit B kategorije.

Z izbranim kandidatom bomo sklenili delovno razmerje za nedoločen čas, s trimesečnim poskusnim delom.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in državljanstvu pričakujemo v 15 dneh po objavi razpisa. V primeru potrebe lahko kandidati dobijo informacije po 9. avgustu 1993 po telefonu 064/631-251.

Nagrada občine Kranj krajevni skupnosti Velesovo

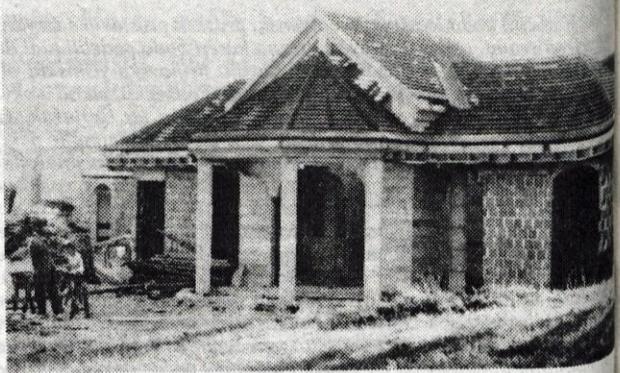
Morda je pomagala prav neizkušenost

V utemeljitvi nagrade občine Kranj za leto 1993 je za krajevno skupnost Velesovo med drugim tudi ugotovil tev: V zadnjih letih je presegla vsa pričakovanja, zavedala se je možnosti, naravnih danosti in sposobnosti, se primerno organizira in mobilizira krajane za delo.

Velesovo, 29. julija - Tudi v teh, bližajočih se prazničnih dneh v kranjski občini, v krajevni skupnosti potekata dve veliki akciji. Gradivo nameč mrliske vežice, za katere so si zastavili cilj, da jih bodo še letos zgradili sami. V Češnjevku pa krajanji obnavljajo cerkev. Marsikje bi poleg rednih vzdrževalnih del že samo ti dve akciji pomneni celoletni program, v krajevni skupnosti Velesovo pa imajo še letos v načrtu izgradnjo avtobusnih čakalnic, dograditev javne razsvetljave in pripravo na gradnjo trgovine in okrepčevalnice.

Franc Čebulj

Gradnje vežic so se letos spomladis sami lotili.

vek, se vključili v ureditev teniskega igrišča.

"Včasih slišim "namig" ali pripombo, da nam v krajevni skupnosti uspeva, ker smo iz občinskega proračuna dobili veliko denarja. Res je, da smo se vedno vključevali v razpis oziroma natečaje, vendor vsega tega zgolj z občinsko "podporo" prav gotovo ne bi naredili. Mislim, da tudi pri našem delu še kako drži že od nekdaj poznana trditve, da v krajevni skupnosti vsak družbeni denar velikokrat trikrat in tudi večkrat z delom in prispevki oplemenitijo. Mi smo preizkusili prav to formulo, pri čemer bi dodal še to, da smo z denarjem v vodstvu KS tudi vedno skušali čimbolje gospodarstva."

Pa tudi tista ugotovitev, da navadno akcije, pa če so še tako zahtevne v krajevni skupnosti, uspejo, če jih poganja "dobro namazan" motor, za ve-

sovo drži, čeprav ob razumevanju potem največkrat dom kakšna načrtovana zadeva ma lo počaka. "Recimo, da so dobrohotne pripombe, ki jih dobavim, da ne bo "kaj pregorilo". Vendor ob takšni podpori, očenostni in sodelovanju človešev v krajanov nimam bojan za to. Letos imamo v programu še kar nekaj manj pomembnih del (avtobusna postajališča, izgradnja razsvetljiva, odprodaja zemljišča za trgovino...). Prepročan pa sem, da bomo že na sestru začetku delovanja postavljeni na logu o gradnji mrliskih vežic, klub zapletom, ki so bili uresničili in tudi cerkev v Češnjevku po obnovi cerkve na Tržišči v ureditvi pokopališča, astiranju ceste do Praprotne Poce ter izgradnji doma kraljanega Češnjevku po knalu končanega. Že v bližnji prihodnosti pa imamo na načrtu tudi izgradnjo občinskega servisa." ● A. Žalar

Krajevna skupnost Blejska Dobrava

Po lanskem samoprispevku ni bilo korajže

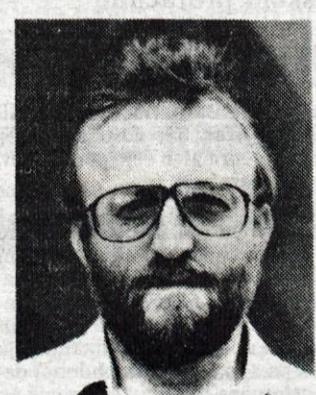
Zaradi avtoceste bo treba razrešiti še nekatere probleme. Uspešno poteka izgradnja telefonije, kar pa zadeva gradnjo večnamenskega objekta, bodo letos končali prvo fazo.

Blejska Dobrava, 29. julija - Krajevna skupnost Blejska Dobrava z naselji Dobrava, Lipca in Kočna ter z nekaj nad 1400 prebivalci je med manjšimi krajevnimi skupnostmi v jeseniški občini. Vsač kar zadeva tako imenovane mejne krajevne skupnosti na Gorenjskem, je večkrat veljala ugotovitev, da so v občinah nekako "pozabljene". Za krajevno skupnost Blejska Dobrava, ki na jugovzhodnem delu meji s sosednjo krajevno skupnostjo Gorje in radovljški občini, takšna ocena že nekaj časa ne velja. Pred leti so se v krajevni skupnosti odločili za samoprispevki za izgradnjo večnamenskega objekta. Vanjo je potem posegla izgradnja avtoceste, zdaj pa na celotnem območju poteka izgradnja telefonije.

Izgradnja telefonije, ki bo še letos v tem delu občine poleg Gozd Martuljka odpravila še eno zadnjih svih lis, kar zadeva telefonijo, je letos največja akcija. "Kakor je bil začetek posvoje razburljiv in za nekatere dvomljiv, smo zdaj v krajevni skupnosti priča splošnemu zadovoljstvu. Dela potekajo hitro, po programu in prav danes smo dobili sporčilo, da bodo konec prihodnjega meseca pri obstoječih lastnikih telefonov motnje zaradi prevezav na novo centralo. Skratka, dela gredo h koncu in kmalu bo celotna krajevna skupnost, kjer bomo dobili 224

novih telefonov, kljub nekaterim težavam pri dajanju soglasij za izgradnjo omrežja, pokrita s telefoni. To bo velika pridobitev tudi za razvoj drobnega gospodarstva, ki se postopoma razvija tudi v naši krajevni skupnosti," ugotavlja predsednik sveta KS Franc Srpič.

Hrite in učinkovite gradnje, kot letos poteka telefonija, pa si v krajevni skupnosti želijo tudi pri izgradnji večnamenskega objekta oziroma ureditive prostorov za šolo in vrtec. S samoprispevkom, ki se je kmalu iztekel in so ga plačevali pet let, so zgradili objekt in letos so v

Andrej Černe

Franc Srpič

njeni dobili prostore ob 85-letnici najprej gasilci. Zdaj končujejo tudi dvorano s sanitarijami, v programu pa je še prostor KS, ureditev centralnega ogrevanja in fasada. Upajo, da bodo ta dela kljub denarnim težavam končali.

"Čaka pa nas potem še druga faza in sicer ureditev prostorov v starem delu za šolo in vrtec. Zelo nam bi prišel prav še en samoprispevki, žal pa zanj kmalu, ob izteku prejšnjega, ni bilo pravje "korajže". Časi res niso najbolj ugodni, vendor zamisel o še enem samoprispevku v svetu KS še vedno nismo opustili," sta povedala predsednik Srpič in član sveta Andrej Černe.

Kar zadeva izgradnjo avtoceste pa ugotavlja, da so jim težki tovornjaki precej poškodovali ceste v krajevni skupnosti. Potrebnna obnova. Še najbolj nezadovoljni pa so nad nemogočim železniškim podvozem, ker morajo zdaj malo večji tovornjaki ali višja vozila, da

V večnamenskem objektu so letos dobili prostore gasilci.

Rejniške družine: MARIJA POROVNE

Ata je jokal za deklicami, mama za fantički

Marija Porovne iz Poženika pri Cerkljah je bila desetletje uradno rejnjica. Zdaj je v pokoju, pri hiši pa so štirje šoloobvezni rejenci.

Z rejništvom se vsa leta, od 1976., ko je prišel v družino prvi rejenc Jani, ukvarjata oba, Marija in Ivan Porovne. Odtej se je v hiši izmenjalo kakih dvajset rejencev, nekaj jih je ostalo le nekaj mesecev. Porovnetova sta se navezala nanje in hudo jima je bilo, ko so ju zapuščali. Mama je jokala za fantič, ata za deklicami. Sedanji štirje rejenci bodo verjetno ostali do polnoletnosti. Porovnetova si ne predstavljata, da bi jih po tolkih leto izgubila.

Porovnetova imata pet svojih otrok, ki so si vsi že spletli lastna gnezda. Zato se otroški vrišč v hiši spet prileže. Pri Porovnetovih, kjer že od plenice dalje vzgajajo sestri, 15-letno Simono in 13-letno Lidijo, ter Laro in Darko, tudi sestro in brata, staro 9 in 8 let, ga ne manjka. Vsi so šolarji. Najstarejša Simona je končala prvi letnik tekstilne šole in bo šivilja, s ponosom poveata Ivan, ki je deklici priskrbel nov šivalni stroj. Lidiča v osnovni šoli ne gre ravno dobro, sama muzika ji gre po glavi. Obe dekleti lepo pojeta, njuna ubranba glasova je silasati tudi v cerkljanskem cerkvem zboru.

Porovnetova nam kažeta album s fotografijami svojih rejencov in obujata spomine na Janija, Romana, Ervina, Danila, Ksenijo, Valterja, Sandro... Slednja je šla od Porovnetovih v posvojitev. Za njo je ata najbolj jokal. Jokali so tudi za Ervinom in Danilom. Prvi, ki je bil pri Porovnetovih sedem let, se je pred dvema letoma v Lahovčah smrtno posrečil z motornim kolesom. Danilo, ki je iz rejništva odšel živet k svojemu pravemu očetu, pa se je priglasil v hrvaško vojsko in istega leta padel na baniškem bojišču.

Tisti, ki so odrasli pri Porovnetovih, se radi vračajo. V družini

jih niso le vzredili in pripeljali do kruha, pač pa so jim nudili toplo držansko vzdružje.

"Tudi cerkljani smo jih, prav tako kot pred njimi naše domače otroke," poveata Ivan, ki je starejšima rejenkama tudi skrbnik. "Nemara še bolj, kajti ko so odrasli naši, sva bila še oba zaposlena, tudi hišo smo gradili, zato je bilo za nežnosti malo manj časa. Vse rejence smo vzgajali kakor naše. Dali smo jih tudi krstiti, jih spremili k prvemu obhajilu in birmi, jim kupili kolesa, jim ob rojstnih dneh priredili slavje s torto."

Ali otroci vedo, iz kakšnih družin prihajajo, kakšne okoliščine so jih pripeljale v reijo, zakaj morejo živeti s svojimi pravimi starši?

"Vsi naši rejenci so iz neurjenih družin. Starejši rejenci niti nimata stikov s starši, mlajša dva sta včasih deležna obiska. Ker se ravnavata, kot da sva midva njihova prava starša, nazuji otroci tako tudi pojmujejo. Zelo so se navezali na naš dom, zlasti fant. Ta se tudi najbolj zaveda, da v njegovem življenju ni vse običajno. Sicer pa se naši otroci veselijo otroštva na vasi. Tu je tudi lažji nadzor nad njimi. Pritegnemo jih k delu v gospodarstvu in na njivi. Kar pohvaliti jih moram, vsi so pridni in ubogljivi. S šolo imamo

Porovnetovi: Lara, oče Ivan, Lidiča, Simona, mama Marija in Darko.

nekaj več preglavic, zlasti pri starejših dveh. Simona, ki v cerkljanski šoli ni dovolj naglo dohajala sošolcev, je dokončala šolo s prilagojenim programom v Kranju. Tam je bila včas med boljšimi, naučila se je tudi veliko praktičnega. Zdaj se uči za živiljo. S šolo se vsi skupaj veliko ubadamo. Mama je veliko poldnevov presedela z otroki pri naloga. Jaz pa sem tisti, ki se vlecem zanje v šoli."

Ni denarja, da bi se ukvarjal z drugimi otroki, so Porovnetovi velikokrat slišali od ljudi. "Dekleti sta pri nas od plenice, naj pri nas še dorasteta. Od njiju bi se res težko poslovili. Tudi mlajša dva bi težko dali od hiše. Tadva imata še veliko let, z njima vred se bo nemara iztekel naše rejuščvo..."

Kdove, morda pa bo kakemu otroku spet potrebna družina, kjer bo užil varno otroštvo. Porovnetovi bi se ga gotovo ne branili, čeprav ata Ivan pravi, da jima je preveč hudo, ko naposled ptički odletijo iz gnezda. Mama Marija pa dodaja, da se mora na ta dogodek dolgo duševno pravljati. In da je dobro, če pri tem razum obvlada čustva.

D.Z.Žlebir

Mala anketa

Starševstvu nenaklonjeni časi

Jesenice, 28. julija - Na jeseniški občinski skupščini so se že pred časom odločili za spodbudno potezo. Starše prvorojencev bodo ob veselju družinskom dogodu obdarovali s knjigo Penelope Leach Otrok od rojstva do šole. Ta tenen so odločitev prvikrat udejanili in starše povabili k kratki slovesnosti ob njihovem srečnem dogodu. Mi pa smo izkoristili priložnost in mlaude starše povprašali, kaj v teh časih pomenu odločitev za starševstvo.

Zoran Davidovič iz Kranjske Gore:

"Pred štirimi meseci se nama je rodila hčerka Ana Maria. Družinico bi rada še povečala, a kaj ko name to preprečuje stanovanjska stiska. Ravno zaradi takih okoliščin je načrtovanje družine težka odločitev. Zdaj še živimo pri starsih. Toda oba imava vsaj zaposlitev."

Irena Pirc z Jesenice:

"Odločitev za prvega otroka, zdaj 5-mesečno Špelo, je bila dobro premišljena. Kar dolgo sem čakala na to rojstvo, zato sem otroka tembolj vesela. Tudi materialne razmere imam v redu urejene, tako da se čez nekaj let, ne še takoj, Špeli lahko pridruži še kak otrok."

Nevena Fon z Jesenice:

"Rodila sem hčer Urško, zdaj ji je šest mesecev. Oba z možem sva se rojstva zelo veselila. Manj razveseljive pa so bile naše stanovanjske razmere, saj v tesni garsonjeri ni bilo prostora, kamor bi postavili otroško posteljico. Uspelo nam je vsaj to, da smo s pomočjo obojih staršev (torej tri delavske družine) združili moči in odkupili stanovanje. Drugega otroka, čeprav si ga želimo, se bova moralna zaradi teh razmer odpovedati."

Matjaž Naglič z Breznice:

"DOBila sva sina Žiga, ki je zdaj star mesec dni. V današnjih razmerah ni lahko osnovati družine, ko so ljudje brez zaposlitve in stanovanja. V naši družini imamo zaposlitev žena, jaz še ne, stanujemo pa za zdaj še pri starših. Ravno stanovanjski problem je tisti, zaradi katerega je težko začeti."

D.Z.Žlebir Foto: L. Jeras

Miran Vene

GORENJSKI GLAS

Kolikšne bodo letošnje stipendije?

Štipendije in dodatki

Kranj, julija - Konec junija je bil objavljen razpis za republike stipendije. Srednješolci, ki bodo zanje kandidirali, morajo oddati vlogo s popolno dokumentacijo do 5. septembra, študentje pa do 30. septembra. Maja letos je republike stipendije prejelo 6028 mladih z Gorenjskega.

Kolikšne bodo letošnje stipendije? Republiška stipendija obsegata osnovno stipendijo in dodatke, pojasnjuje v navodilih kandidatom Republiški zavod za zaposlovanje, območna enota Kranj. Osnovna stipendija je za dijake največ 32 odstotkov zajamčene plače, kar pomeni 8.000 tolarjev, za študente pa 38 odstotkov zajamčene plače, torej 9.500 tolarjev. Višina osnovne stipendije se zmanjša za prispevki staršev glede na njihov dohodek, znaša pa od nič do 7.500 tolarjev, odvisno pač od povprečnega dohodka v družini. Ce je dohodek na člana prosičevo družine nad 111 odstotkov zajamčene plače, se prosilcu osnovna stipendija ne izplača, upravičen je le do dodatkov.

Dijakom in študentom, ki se šolačajo izven kraja stalnega bivališča, pripada poleg stipendije še dodatek za stroške prevoza v šolo za primerni in krajevni promet po ceniku, vendar največ do 29 odstotkov zajamčene plače. Naiši znesek je torej 7.250 tolarjev. Tisti, ki prebivajo zunanj kraja stalnega bivališča, pa so upravičeni do dodatka največ 40 odstotkov zajamčene plače, se pravi 10.000 tolarjev. Ni treba posebej poudarjati, da se dodatki izključujejo! Obstaja tudi dodatek za uspeh, ki so ga med srednješolskimi stipendisti deležni odličnjaki in prav dobrski dijaki. Za prve znaša 13 odstotkov zajamčene plače, 3.250 tolarjev, za druge pa 7 odstotkov, torej 1.750 tolarjev. Študent, ki imajo povprečje ocen višje od 7.9, so upravičeni do dodatka 1.750 tolarjev, naiši dodatek za študente pa je 19 odstotkov zajamčene plače, 4.750 tolarjev. . D.Z.

NAJAVLJAMO

Vodnikovo leto

V okviru praznovanja Vodnikovega leta bo danes, 30. julija, ob 19. uri v gasilskem domu na Koprivniku najprej otvoritev razstave fotografij dr. Rafaela Podobnika v Jaka Čopa, ob 19.30 bodo podelili priznanja in nagrade za najlepše urejeno domačijo na območju KS, ob 20.30 pa bo pred gostilno Korošec gledališka predstava Junte. Jutri, 31. julija, se bo praznovanje začelo ob 13. uri na Gorjušah in Koprivniku s koncertom Pihalnega orkestra jeseniških železarjev in se nadaljevalo z osrednjo prireditvijo in kulturnim programom ob 15. uri pred osnovno šolo, slavnostni govornik pa bo dr. Matjaž Kmec. Popoldne pa bo potem na Koprivniku vaški sejem s plesom, jedačo in pijačo.

Sto let Vintgarja

Jutri, 31. julija, bodo pri vhodu v sotesko Vintgar proslavili 100-letnico odprtja soteske Vintgar. Osrednja slovenska vo vrednost bo ob 19. uri, že od sredine do poldneva pa bo pri Restavraciji Vintgar in vhodu v sotesko veselo, saj bodo med drugim na stojnicah ponudili različne zanimosti in dobre.

Borci "Prešernove"

V soboto, 7. avgusta, bo ob 15. uri na Gorenjskem sejmu v Kranju proslava in srečanje ob 50-letnici ustanovitve 7. SNOUB Franceta Prešerna. Organizatorji pripravljajo veliko tovariško srečanje in bogat kulturni program.

V Kanalsko dolino

Društvo upokojencev Radovljica redno organizira izlete za svoje člane, za kar skrbi društvena sekacija za izletništvo in pohode. Avgustovski izlet 14. avgusta bo v Italijo - poleg časa za nakupe in Trbižu je v programu obisk slovenskih krajov v Kanalski dolini. Prijave: Društvo upokojencev Radovljica (na sedežu društva).

Osnovna šola GORJE p.o.

Zg. Gorje 44 a
64247 ZGORNJE GORJE

razpisuje prosta delovna mesta:

- UČITELJA ŠPORTNE VZGOJE

za nedoločen čas s polnim delovnim časom

- UČITELJA GLASBENE VZGOJE

za nedoločen čas s skrajšanim delovnim časom

- UČITELJA RAZREDNEGA POUKA

za določen čas s polnim delovnim časom

- UČITELJA SLOVENSKEGA IN ANGLEŠKEGA JEZIKA

za določen čas s skrajšanim delovnim časom

- UČITELJA GOSPODINJSTVA

za nedoločen čas s skrajšanim delovnim časom

Začetek dela je 1. 9. 1993.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na gornji naslov v 15 dneh po objavi. O izbiri bomo kandidate obvestili v 15 dneh.

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ - V galeriji Prešernove hiše razstavlja slike in likovne objekte slikar Karel Kuhar. V galeriji Mestne hiše je na ogled 3. Medregionalna likovna razstava. V Kava baru Pungert razstavlja slikarka

Bernarda Šmid iz Lesc.

JESENICE - V razstavnem salonu Dolik je na ogled razstava slik udeležencev XIV. planinske slikarske kolonije Vrata 93.

VRBA - Prešernove hiše je odprta vsak dan od 9. do 16. ure, ob sobotah in nedeljah od 10. do 16. ure, ponedeljek zaprto.

DOSLOVČE - Finžgarjeva hiša je odprta vsak dan od 10.30 do 13. ure, ob nedeljah od 11.30 do 17.30, ponedeljek zaprto.

RADOVLJICA - V avli radovljiške občine razstavlja barvne fotografije na temo Trenutki v gorah dr. Tomaž Kunst, član Fotokluba Medicus iz Ljubljane.

BOH. BISTRICA - Usnjarski muzej z novo železarsko zbirko je odprt vsak dan, razen ponedeljka, od 10. do 12. ure in od 16. do 18. ure.

KROPA - V Kovaškem muzeju je na ogled nova razstavna zbirka Žebljarstvo v Lipniški dolini.

ŠKOFJA LOKA - Zbirke Loškega muzeja so odprte vsak dan od 9. do 17. ure, razen ob ponedeljkih. V okroglem stolpu je na ogled razstava Uran v mineralih in rudah v Žirovskem vrhu.

ŽELEZNIKI - V Kulturnem domu je na ogled razstava likovnih del članov slikarske skupine Domel Železniki.

TRŽIČ - V Kurnikovi hiši je na ogled drugi del študijske razstave čevljarskega orodja. Razstava bo odprta vsak dan, razen ponedeljka, od 17. do 19. ure, ob nedeljah pa od 9. do 12. ure - vse do šuštarske nedelje.

LJUBLJANA - V mali galeriji Moderne galerije razstavlja Emerik Bernard. V Muzeju novejše zgodovine - Cekinov grad so na ogled tri razstave: Reševanje zaveznih letalcev med NOB na Slovenskem, Plakati in razglaši 1914-1918 ter Popotna fotografija Janina Klemenčiča. Muzej je odprt od torka do nedelje med 10. in 18. uro, vstop prost.

PRIREDITVE TEGA TEDNA

KRANJ: KIESELSTEIN ŽIVI KULTURI - Na vrtu gradu Kieselstein bo danes, v petek, ob 21. uri v okviru poletnih prireditiv Kieselstein živi kulturi nastopila rock skupina BORGHEZIJA. Jutri, v soboto, ob 21. uri pa nastopa znana rock skupina PLAVA TRAVA ZABORAVA. Sponzorji: Gostilna Prapro, Merkur Kranj, LDS Kranj, Hotel Creina in Petrol Kranj.

RADOVLJICA: RAZSTAVA - V galeriji Šivčeve hiše bodo danes, v petek, ob 18. uri odprli retrospektivno razstavo slik Ivana Varla. O slikarju, ki je bil rojen v Kamni Gorici, je pred kratkim Kulturni center Srečko Kosovel v Sežani izdal monografijo o umetniku. Razstavo je posredovala Galerija Avsenik.

BLED: KONCERT - Na Blejskem gradu bo v tork, 3. avgusta, ob 21.30 nastopil Oshu Yoshido, največji japonski umeđnik v igranju na biwo.

TRŽIČ: KONCERT - V tržički farni cerkvi bo v okviru prireditve 1. Orgelski večeri jutri, v soboto, ob 18.30 orgelski koncert Polone Gantar iz Rovt.

BLED: KONCERT - v gradu Grimšče bo v ponedeljek, 2. avgusta, ob 20. uri večer komorne glasbe.

RADOVLJICA: RAZSTAVA - V zgornji avli občine Radovljica, bodo v ponedeljek, 2. avgusta, odprli razstavo članov Likovne sekcijs KUD Radovljica.

SLOVENSKI OKTET
V DUBROVNIKU

Jutri, v soboto, bo na 44. Mednarodnem festivalu v Dubrovniku nastopil Slovenski oktet. V atriju Knežjega dvora, kjer je sicer nastopil že več kot tridesetkrat, bo oktet nastopil z izbranim sporedom (Gallus, des Pres, da Palestrina, Monteverdi, Händel, Mozart, Liszt, Gounod, Schubert, Foerster, Tomc, Kogoj). Slovenski oktet bo nastopil tudi na festivalu Splitko poletje. Ta naša najbolj znana vokalna skupina nastopa tokrat z novim članom okteta Marjanom Trčkom.

GRAFIČNI LISTI

Jesenice - V galeriji Kosove graščine je na ogled razstava grafičnih listov z naslovom Lepe žene - lepe obleke.

Modi v oblačenju lahko sledimo daleč v zgodovino. Onej nam pričajo risbe po grobnicah, stenske slikarije po palčah, nagrobne in posvetne plastike ter poslikana keramika (n.pr. grške vase od 4. do 2. stol. pr. n.s.).

Prva znana modna kreatorka je bila Rose Bertin (1744-1813) na dvoru Marie Antoniette. Od tedaj dalje je Pariz postal glavno mesto mode v Evropi. Tu so na prelomu 19. in 20. stol. nastale tako znanne modne hiše, kot so: Chanel, Nina Ricci, Cristian Dior, Pierre Cardin itd.

Sprva so moderne novosti prenašali razni trgovski potniki, ki so nosili s seboj cele kolekcije modnih oblačil; pozneje so si pomagali s skicami, nazadnje pa so te nadomestili moderni časopisi.

Danes je na voljo cela vrsta modnih revij, ki kar tekmujejo med seboj v mnogoči idej in po razkošnosti barvnega tiska. Pričlene so tudi krojne pole.

Nekdaj so v modnih revijah prevladovale skice modelov z razlagami. Da bi revije poprestili, so jim kot okras dodali barvne priloge. To so bili grafični listi predvsem litografije in gravure v les, ki so predstavili obleke v vsej njihovi ljubnosti, v modnih barvah in z neštetimi drobnimi modnimi dodatki.

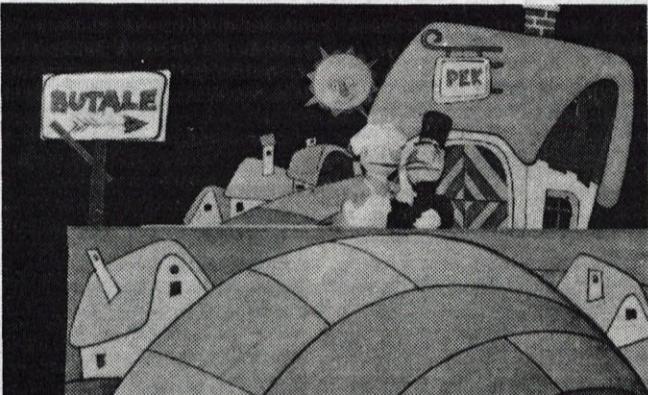
Iz zbirke, ki jo je g. K. Müller podaril Zdravilišču Rogaska Slatina, so na razstavi grafični listi, ki prikazujejo ženska oblačila za praznične dni, za prvi ples, čajanke in za izlete, in to iz sedanje 19. stol.

Razstavljeni grafični listi so iz različnih pariških revij n.pr. "Le moniteur universel", "La mode illustre", "La mode" ter iz nemške revije "Die Frauen-Zeitung" in datirajo v čas od 1830-40 ter od 1864-1877.

Veliko glasbe in smeha

Z LUTKAMI V NOVO SEZONO

Druga sezona Lutkovnega gledališča Glasbene mladine Jesenice ponuja tri nove premiere - Tudi tokrat v znamenu glasbe in lutk iz živalskega sveta - Dvorana na Hrušici je zaživila.

Butalski policaj, Cefizelj in pek Frana in Jane Milčinski, režija in likovna zasnova: Saša Kump - uspešna predstava že nekaj sezona.

so namenjeni pretežno najmlajšim, za odrasle bodo delali le preložnostno. V ansamblu bodo novi sezoni nastopili trije nočniki, finančno pa bo ves program tako kot do sedaj pokrit lastnim zaslužkom. "In v velikem razumevanjem sodelavcev, ki so pripravljeni delati in dobiti platu po uspehu predstave, kar je v di prednost pred drugimi," doda Rado Mužan.

Jesenški lutkovno gledališče bo s predstavami skušalo gostovati po vsej Sloveniji, že nekaj so stalni gostje primorskih gledališč, letos pa načrtujejo prodor v Štajersko in Koroško. Šole in venci v jeseniški občini lutke dober pozno. "Poskušamo zainteresirati tudi vrtce in osnovne šole, radovljški in tržički občini, smo prepričani, da bi nas bili seli tudi otroci iz sosednjih čin," pravi Rado Mužan.

Sicer pa bodo otroci lahko vse ko drugo soboto v lutkovnem gledališču na Hrušici in vsak drug petek v gradu Grimšče na Blejski tako kot lani obiskovali ure predvijic. Prav tako je bil v pretekli sezoni zelo uspešen počitniški program na Bledu - obisk je prsegel pričakovana in prireditev bodo verjetno razširili tudi na senice.

Tako kot prejšnjo sezono bodo tudi v prihodnji prvi teden julija organizirali lutkovni festival, ki ga nameravajo razširiti v povabiti še več skupin iz tujine.

V prvem tednu oktobra pa bodo lutkovno gledališče Glasbene mladine Jesenice ob tednu održani v dvorano na Hrušico povabiti vse profesionalne in kvalitetne slovenske lutkovne gledališča, tako predstavilo lutkovno gledališče prije pri nas. ● M. Ahačič

ZAŠČITA
JEZIKA IN KULTURE

Poletje - Od včeraj poteka v Centru za obrambno usposabljanje tridnevno zasedanje Mednarodnega združenja za zaščito ogroženih jezikov in kultur (AIDLICM).

Letošnji kongres tega združenja, ki se že četrto stoletja zavzema za jezikovne in kulturne pravice ogroženih skupnosti, poteka pod pokroviteljstvom Sekretariata za Slovence po svetu in Slovenskega PEN. Kongres si je za razpravo na letosnjem srečanju izbral temo Za novo jezikovno etiko v Evropi. Na to temo je včeraj govoril predsednik Združenja prof. Jordi Costa. O najrazličnejših problemih položaja jezikovnih skupnosti bodo v treh dneh predstavili svoje referate posamezni člani združenja, k besedi pa so povabili tudi nečlane. Doslej je Mednarodno združenje zborovalo že v Celovcu, Trstu in v Beneški Sloveniji, tudi tokrat pa bo na svojem radovljškem kongresu poskušalo prispeti k reševanju manjšinskih vprašanj.

Dobrodeleni koncert v Grobljah

ŠTIRI TISOČ
DOLARJEV POMOČI

Groblje - Na slovensko avstrijskem dobrodelenem koncertu, ki je minuli tork v grobeljski cerkvi pri Domžalah, so s kupljenimi vstopnicami in donacijo nekaterih sponzorjev zbrali za 4.000 ameriških dolarjev pomoči. Slovenski delež pomoči bodo nakazali slovenskemu Uradu za begunce, izkupiček z avstrijskega koncerta pa bo tudi namenjen za začasne begunce iz Bosne in Hercegovine.

Kot je znano, je ponudo za koncert dal avstrijski pianist Erwin Kropfitsch, sprejela pa jo je skupina glasbenikov, ki sodeluje na festivalu Neuses Musikforum v Vetrinjah pri Celovcu. Tam so koncertni program sinoč ponovili prav tako v dobrodelenem namenu. Avstrijska veleposlanica v Sloveniji dr. Jutta Stefan - Bastl, ki je prevzela podkroviteljstvo nad dobrodelenim koncertom v Grobljah, ni skrivala zadovoljstva skupaj z organizatorjem Koncertov Groblje Tomažem Boletom, ko se je grobeljska cerkvica domala povsem napolnila, saj so našteli skoraj sto obiskovalcev (dva manj). Glasbeni dogodek, ki je bil za stalne obiskovalce poletnega festivala komorne glasbe v Grobljah obsežnejši kot običajno, se je vsekakor izognil vsakršni povprečnosti že z izbiro programa, ki je bil vsekakor bolj namenjen glasbenim sladokusem kot pa širokemu okusu glasbenega občinstva. Violistka Dietmut Poppen, pianista Vasilij Lobanov in Erwin Kropfitsch, violinist Wolfgang Sengtschmid in violončelist Miloš Mlejnik so pripravili več kot dveurni glasbeni program, ki bo poslušalcem ostal v spominu prav gotovo tudi zaradi kvalitetne izvedbe. To prav gotovo velja že posebej za enega najbolj nadarjenih avstrijskih violinistov Sengtschmidia in njegovo izvedbo Ysayeve sonate za violino solo. Sonata za violončelo in kvalir Vasilija Lobanova, ki sta jo izvedla pianist Erwin Kropfitch in violončelist Miloš Mlejnik, je bila gotovo višek glasbenega večera, čeprav je glasbeno delo, ki ga je skladatelj in pianist Lobanov posvetil žrtvam potresa v Armeniji (in vsem žrtvam nesreč tega sveta), ubranu na najtemnejše tone polne žalosti, ki jih le občasno trgajo visoki toni groze in človeškega protesta. Oba umetnika sta sonato predstavila umetniško občutljivo in na zavidljivi izvedbeni ravni. Za zaključek večera je kot pianist nastopal še skladatelj Lobanov in se razigral s Schubertovo sonato za klavir v d - duru, navdušenemu poslušalstvu pa je v zahvalo naklonil še delček Čajkovskega. ● Lea Mencinger

SLIKARSKI BIENALE

Kranj - Na obletnico rojstva pesnika Franceta Prešerna - 3. decembra letos - se Kranj obeta rojstvo novega slikarskega bienala.

Pobudo za bienale je dalo Društvo likovnih umetnikov Kranj, ki se je odločilo, da bo ob pomoči kranjske občine letos prvikrat organiziralo prireditve, na katero bi povabili dvanajst likovnikov iz vseh regionalnih likovnih društev. Žirija, v kateri bodo Damir Globočnik, umetn. zgodovinar in kustos Gorenjskega muzeja, mag. Marijan Tršar, akad. slikar in likovni kritik, ter dr. Milček Komelj, umetn. zgodovinar in likovni kritik ter selektor, ki ga imenuje svet Likovnega društva Kranj in Gorenjski muzej Kranj, bodo izbrali umetnike in določili tudi slikarsko temo.

Prireditve se bo odvijala v treh kranjskih galerijah (Mali galeriji, Prešernovi hiši in galeriji Mestne hiše). I. slovenskih mestna Kranja, kot se bo imenovala prireditve, bo predstavil nekaj najvidnejših gorenjskih avtorjev ter tudi avtorje od drugod. Med razlogi za idejo o bienalni prireditvi je predvsem prizadevanje Likovnega društva Kranj, da bi poprestrilo kulturno zatišje in mestu ponudilo razstavo sodobne slovenske likovne umetnosti. Med razstavljenimi deli bo žirija izbrala tudi dela, ki jim bo dodelila nagrade: Grand prix mesta Kranja, drugo in tretjo nagrado mesta Kranja in priznanje za gorenjskega ustvarjalca. Organizator prireditve si prizadeval razstavo predstaviti tudi v drugih krajev po Sloveniji. ● L.M.

Janez Mlakar, stečajni upravitelj Tekstilindusa

Novi lastnik plačal celotno kupnino

V Tekstilindusu že razstavljajo prve stroje, ki po mnenju Bonazzijev niso več primerni za nadaljnjo proizvodnjo.

Kranj, 27. julija - Kmalu bosta minila dva meseca, odkar je Aquasava iz Renči pri Novi Gorici, za katero stoji italijanska tekstilna skupina Bonazzi, na (tretji) dražbi kupila za šest milijonov nemških mark vitalni, proizvodni del Tekstilindusa, v katerem ima 20-odstotni delež tudi Gorenjska banka. Ko smo se v torek pogovarjali s stečajnim upraviteljem Janezem Mlakarjem, je povedal, da je Aquasava plačala vso kupnino in da bo pred spremembjo lastništva v zemljiški knjigi morala plačati še davek. Kar zadeva ugovore kranjskega župana Vitomirja Grossa glede stečajnega postopka in prodaje, jih je pred nedavnim zavrnilo tudi Višje sodišče v Ljubljani.

* *Kako poteka prenos lastništva in "predaja poslov"?*

"Kot stečajni upravitelj imam po kupoprodajni pogodbi pravico, da posle, ki sem jih sklenil v času stečajnega postopka, vodim in dokončujem še dva meseca potem, ko je kupec plačal celotno kupnino. To določbo smo v pogodbo vnesli predvsem zato, da bi obveznosti, ki jih je sprejelo podjetje v stečaju, tudi izpolnili in da bi prenos lastništva in proizvodnje minil brez prekinitev proizvodnje in poslov, brez nevarnosti za delavce, da bi morali začasno ostati doma, in tudi brez drugih nevsečnosti. Novi lastnik bo pravice in obveznosti, ki izhajajo iz lastništva, prevzel postopoma. Prvo najbolj konkretno je to, da je v teh dneh začel razdirati stroje, ki po njegovi oceni niso več primerni za nadaljnjo proizvodnjo in bodo končali v starem zelenju; na njihovo mesto pa bo postavljal nove, zelo sodobne stroje, ki jih bo pripeljal iz Italije. Stirje delavci iz Tekstilindusa so že odšli na izpopolnjevanje znanja v eno od njegovih tovarn v Italiji, kasneje pa se jim bosta verjetno pridružila še tri. Uspodbajanje bo skupno trajalo dva meseca."

Po dopustu prve pogodbe o zaposlitvi?

* *Lastnik oz. "njegovi ljudje" že redno prihajajo v Kranj?*

"Pogost! Prihajajo predvsem strokovnjaki s posameznimi po-

Kako je s premoženjem jeseniške Železarne?

Vsak košček zemlje bomo prodali

Jesenice, 29. julija - Nekdanja jeseniška Železarna je imela izven tovarniške ograje kar precej objektov, predvsem pa zazidalnih zemljišč. Za vilo v Crikvenici dovolj zanimanja, počitniški dom na Mežaklji pa so cenilci ocenili na 400 tisoč mark vrednosti. S premoženjem, tudi s 1900 stanovanji, gospodarijo zdaj ustavljene družbe v Železarni.

Nekdanja jeseniška Železarna, zdaj reorganizirana v trinajst družb, je imela v lasti kar precej premoženja na Jesenicah in v okolici. Kako se bo to premoženje porazdelilo med družbe in naslopi, kaj namerava ukreniti Železarna z zemljoi in objekti, ki so izven tovarniške ograje in s tistimi opuščenimi Železarskimi obrati, ki nikoli več ne bodo služili svojemu nekdanjemu namenu? O tem smo se pogovarjali s pravnikom Železarde Ivanom Vom.

"Upalni odbor Železarne je sprejel nekaj načelnih opredelitev, vse posamezne probleme pa obravnavamo posebej. Ena izmed teh načelnih opredelitev je ta, da se mora zemljišče, ki je last Železarne, na katerem pa stojijo razni objekti, Železarni obvezno plačati. Tako se, denimo, zemljišča, na katerih so nekateri športni objekti in igrišča, sicer prenesejo v last občine, vendor v odpalčenem odnosu. To pomeni, da Železarna občini s tem poravnava nekatere stare terjatve. Tako je z nogometnim igriščem Podmežakljko, kopališčem Ukova ali s teniškim igriščem Podmežakljko. Izjemoma je le Stara Sava, kjer so muzejski objekti, ki smo jih že pred časom brezplačno odstropili jesenški občini.

Stari Jelenov dom na Jesenicah je za kakršnokoli oddajo povsem neprimeren, saj je do kraja dotra-

Stečajni upravitelj Janez Mlakar ocenjuje, da bodo Tekstilindusovi upniki dobro poplačani, še zlasti v primeru, če jim bo uspelo ugodno prodati še preostalo premoženje.

dal v izpolnjevanje kar vprašalnik, na katerem je bil ob italijanskih besedah le s svinčnikom napisan slovenski prevod. Delavci so vprašalnik brez večjih problemov izpolnili in ga vrnili, verjetno pa do očitkov v javnosti ne bi prišlo, če bi jim ponudili obrazec v slovenščini in jim pojasnili, zakaj ga morajo izpolniti."

* *Ali je res, da je obrazec "spravedljiv" tudi po vojaškem položaju (stanu) in činu delavcev?*

"Povsem normalno je, da podjetje, ki želi zaposlit nove delavce, zaprosi kandidate, naj izpolnijo vprašalnik in vanj vnesuje osebne in druge podatke. Tako je storil tudi novi lastnik. Ker je želel zelo na hitro dobiti "kadrovsko sliko" trenutno zaposlenih v Tekstilindusu, jim je

"Kakšno je razpoloženje v kolektivu?

"Med delavci, ki se - razumljivo - bojijo tega, da bi izgubili delo, je cutiti določeno napetost in negotovost, hkrati pa tudi pripravljenost in voljo do dela. Novi lastnik je že nakanal, da je administracije preveč in da bo del delavcev verjetno premestil v proizvodnjo. Kot mi je znano, namerava zadržati sedanje število zaposlenih (okoli štiristo), po dodatnih vlaganjih in uvedbi novih programov pa ga povečati na petsto. Jaz vsaj upam, da bo tako. Tega pogoja nismo mogli vnesti v dražbeno pogoje, od novega lastnika pa sem uspel dobiti pismo o nameri, v katerem predstavlja investicijski program (od strojev do obratnega kapitala), vreden več kot 20 milijonov mark." ● C. Zaplotnik

Nekdanja Železarna ima nekaj kmetijske zemlje in gozdov izven tovarniške ograje. Odločili smo se, da se odprodaja, denar od kupnine in naslopi vse najemnine pa namenijo bodisi za reševanje presežnih delavcev, za odpiranje novih delovnih mest in za stroške rušenja objektov ter kasnejšo ozelenitev področja. Tako bo treba podreti in odpadati jeklarno 1, v kateri nikoli več ne bo proizvodnje: razpis za odprodajo je klarne je že objavljen, interesenti za odkup opreme so.

Za obrtno cono v Črni vasi na Blejski Dobravi je sklep upravnega odbora, da se zemlja odproda občinskemu skladu stavbnih zemljišč tako, da se za vrednost zemljišč poravnajo nekateri dolgoletni Železarni do občine. Parkirišče Vitorja in nekdanje Vektorja na Javorniku naj bi postal parkirni prostor, na katerem naj bi zaračunavali parkirino in obenem tako rešili prometne zateze v samem mestu Jesenici.

Vse elektrarne: Javorniški Rovt, Vintgar, Zasip in Radovna so bile kot vložek dane družbi Energetika, ki s tem premoženjem tudi gospodari. Dovolj interesentov je za nakup Brezigarjeve vile v Crikvenici na Hrvaškem, vendor vile še niso ne prodali ne oddali v načem, predvsem zaradi omemjevitve, ki jih postavlja Republika Hrvaška. Nekaj zanimanja je bilo tudi za odkup počitniškega doma na Mežaklji, ki so ga cenilci ocenili na 400 tisoč nemških mark, a do zdaj resnega ponudnika še ni bilo.

Zdi se mi normalno, da poskuša delodajalec zvedeti od delavcev, ali so že odslužili vojaščino ali ne. V obrazcu je bila res tudi rubrika "vojaški čin", vendar ni bilo nič narobe, če delavci tega niso izpolnili. Če primerjam italijanski vprašalnik s Tekstilindusovim, lahko ugotovim, da je naš bistveno slabši od njihovega. V našem so tudi zelo delikatna vprašanja: ali imate sorodnike v tujini, ste bili sodno kaznovani, ste udeleženec narodnoosvobodilne vojne..."

* *Je bojazen, da bi delavci moralni na kratki tečaj italijančeve, odveč?*

"Vsekakor. Jaz nimam občutka, da bi bila v Tekstilindusu slovenščina (in slovenstvo) v podrejenem položaju ali potisnjena v kot. Novi lastnik je že v začetku obljubil, da bo v Kranj pripeljal ljudi, ki znajo slovensko ali se bodo slovenščine naučili. Med temi, ki pogosteje prihajajo v Tekstilindus, sta tudi režijski Slovenec in Italijan, ki ima mamino Slovenko."

Investicijski program za 20 milijonov mark

* *Na novinarski konferenci, ki jo je sklical kranjski župan Vitošmir Gross, je bilo slišati, da novi lastnik obljublja delavcem zaposlitev le, če pristanejo na mezde 200 mark.*

Za to številko, ki se mi zdi nemogoča, slišim prvič. Ne vem, ali gre za namerno širjenje neresnice ali le za strah, ki ima velike oči. Kot mi je znano, namerava novi lastnik plačevati delavce po slovenski kolektivni pogodbi za gospodarstvo.

* *Kakšno je razpoloženje v kolektivu?*

"Med delavci, ki se - razumljivo - bojijo tega, da bi izgubili delo, je cutiti določeno napetost in negotovost, hkrati pa tudi pripravljenost in voljo do dela. Novi lastnik je že nakanal, da je administracije preveč in da bo del delavcev verjetno premestil v proizvodnjo. Kot mi je znano, namerava zadržati sedanje število zaposlenih (okoli štiristo), po dodatnih vlaganjih in uvedbi novih programov pa ga povečati na petsto. Jaz vsaj upam, da bo tako.

Tega pogoja nismo mogli vnesti v dražbeno pogoje, od novega lastnika pa sem uspel dobiti pismo o nameri, v katerem predstavlja investicijski program (od strojev do obratnega kapitala), vreden več kot 20 milijonov mark." ● C. Zaplotnik

Nadaljevanje s prve strani

Avgusta prva revizijska poročila

Ker je na Gorenjskem (še zlasti pa v Kranju) kar sedmina vseh slovenskih zahtevkov za revizijo lastniških postopkov, ki naj bi jih družbena podjetja opravila v zadnjih treh letih oz. od 1. januarja 1990 dalje, bodo inšpektorji kranjske službe družbenega knjigovodstva pomagali tudi delavci iz drugih podružnic; v večjih podjetjih, ki z lastniškimi povezavami ali kako drugače segajo tudi zunaj gorenjskih občin, pa bodo revizijo opravili skupaj z inšpektorji iz drugih podružnic. V vsaki revizijski ekipi sta po dva inšpektorja, za pravna vprašanja pa ji pomagajo še strokovnjaki iz pravne službe. Prve izkušnje kažejo, da so merila za oškodovanje družbenega premoženja uporabna, vendar se primeri medseboj tako razlikujejo, da se pri vsakem pojavi dodatna vprašanja.

Služba družbenega knjigovodstva ima možnost, da po uradni dolžnosti uvede revizijski postopek tudi za podjetja, ki jih sicer ni nihče prijavil za revizijo in jih ni na spisku. V kranjski podružnici SDK se jim doslej te možnosti še ni bilo treba poslužiti.

Kot je povedal Franc Podjed, direktor SDK Kranj, bodo inšpektorji, ki za zdaj pregledujejo šest podjetij na Gorenjskem, prva revizijska poročila pripravili avgusta. Podjetja bodo potlej imela tri deset dni časa, da bodo morebitne ugotovljene nepravilnosti uskladila s predpisi; v primeru, da tega ne bodo storila, pa jim bo SDK izdala odločbo. Podjetja (še zlasti tista, ki so na spisku po krvicu) kažejo veliko zanimaljanja za to, da bi inšpektorji SDK čimprej opravili revizijo, ki je pogoj za začetek lastniškega preoblikovanja. Kranjska SDK ima pri tem precej omejene možnosti, saj lahko v revizijo lastniških postopkov vključi le približno polovico svetih inšpektorjev, medtem ko morajo ostali opravljati redne nadzorne naloge. Prve revizije trajajo več časa kot bodo potlej, ko si bodo inšpektorji (in podjetja) nabrali že več izkušenj; sicer pa bodo pregledi trajali najmanj eno leto. Služba družbenega knjigovodstva daje pri reviziji prednost podjetjem, ki so že sama pripravila poročilo o dosedanjih lastniških postopkih, podjetja, ki jih je glede lastniščina že obravnavali, velika podjetja in tudi tista, ki jim država iz različnih razlogov daje pri reviziji prednost.

Na vprašanje, kako bo o revizijah obveščena javnost, je Franc Podjed odgovoril, da o teh postopkih in vseh drugih, dokler trajajo, SDK ne sme dajati informacij in da bo sicer obveščanje o tem enotno dogovorjeno in urejeno za vso državo. ● C. Zaplotnik

V letu turizma

Gostinci delajo na črno

Ce so nekateri pričakovali, da gostinci v letu turizma ne bodo delali "na črno", so se - milo rečeno - zmotili.

Ljubljana, 28. julija - Ker je slovenska država letošnje (in še prihodnje) razglasila za leto turizma, se je v akcijo vključila tudi tržna inšpekcija, ki se pri nadzoru še posebej posvetila gostinstvu in turizmu.

Kot poudarja glavni republiški tržni inšpektor Roman Kladošek, so tržni inšpektorji že pred glavnim turistično sezono (do konca junija) opravili na področju gostinstva in turizma 1867 pregledov. Ugotovljali so izpolnjevanje minimalnih tehničnih pogojev za opravljanje turistično gostinske dejavnosti, kako vost in zaračunavanje storitev, označevanje cen, spoštovanje predpisane obratovalne časa, ali lokal izpoljuje vse pogoje za določeno kategorijo... In čeprav je leto turizma, so ugotovili veliko nepravilnosti. Izdali so 393 upravnih odločb za odpravo pomanjkljivosti ali za prepopoved opravljanja dejavnosti, 88 sklepov o izvršbi odločb, napisali 443 predlogov sodnikom za prekrške in 21 ovadib za gospodarski prestopek in ugotovili, da je vse več primerov, ko se posamezniki, podjetja in drugi "na črno", brez dovoljenj, lotevajo turistično-gostinske dejavnosti.

Obrestne mere se zmanjšujejo

Ljubljana - V Banki Slovenije ugotavljajo, da se je ekskontna mera Banke Slovenije od januarja do maja letos zmanjšala s 25 na 18 odstotkov. Realna obrestna mera na medbančnem trgu se je od januarja dalje, ko je znašala 16,4 odstotka, neneheno zmanjševala in je bila maja že 11,5 odstotna. Mesečna revalorizacijska stopnja (R) so se v prvih petih mesecih gibale med 1,0 in 3,7 odstotka, na letni ravnin pa od 12,4 do 83,2 odstotka (februarja zaradi januarske 3,7 odstotne stopnje inflacije).

Ob 1. avgustu, prazniku občin Kranj in Jesenice, in 5. avgustu, prazniku občine Radovljica, cestitamo vsem občanom in poslovnim sodelavcem

PETROL
Slovenska naftna družba
TOE Kranj

ŽELEZNA KAPLA

Na stičišču gorskih dolin Bele, Obirske, Lobnika, Lepene in Ramšenika leži Železna Kapla, upravno trgovsko in kulturno središče teh dolin. V zadnjem času se uveljavlja tudi kot privlačni turistični cilj. Poleg zdravilišča izletnike privabljajo tudi nedavno odprta kraška jama z izredno lepimi kapniki.

Železna Kapla je tudi eden od ciljev na izletu, ki ga organiziramo prihodnjo soboto za naše bralice in je že zaseden. Za vse, ki boste na ta dan z nami ali pa boste sami prišli v Železno Kaplo, pomembno obvestilo: vsi, ki boste ta dan, 7. avgusta, prinesli ta oglas izrezan v Zadrugo-market, boste za nagrado dobili 100-gramske čokolade.

ZADRUGA - MARKET

ŽELEZNA KAPLA/333 - TELEFON: (9943-216)
Poslovnični Dobriči vas / Eberndorf, Bahnhstraße 57
Globasnica / Globasnitz 30

07.08.1993 - v soboto
dobi vsak, ki prinese s seboj
to stran iz GORENSKEGA GLASA
B R E Z P L A Č N O

1 MILKA ČOKOLADO (100g)
PRISRČNO VABLJENI!

POSOJILNICA BANK

ŽELEZNA KAPLA
A-9135 EISENKAPPEL
TELEFON 9943-4238-231

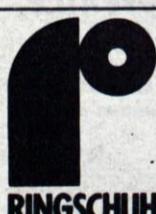
VAŠ ZANESLJIVI BANČNI PARTNER

Filiale: Miklauzhof - Miklavčeve
A-9133 Tel. (0 42 37) 21 19

ELEKTRO - RADIO - TV
SAT - NAPRAVE INŠTALACIJE

FRANZ LUSCHNIG

ŽELEZNA KAPLA, tel. 9943-4238-292

URBAS
ŽELEZNA KAPLA - V CENTRU
• AKTUALNA MODA
• RINGSCHUH ČEVLI

SPAR

ŽELEZNA KAPLA - tel. 9943-4238-238
ŽIVILA - TEKSTIL - ŽELEZNINA - TOALETNI
PROIZVODI - ŠOLSKE POTREBSCINE

**Johann
SCHMIDMAIER**

ŽELEZNA KAPLA, tel. 9943-4238-8327
odprt: pon.-pet. 7.00-12.30 in 15.00-18.00, sob. 7.00-12.00

Spremenjen zakon o bankah in hranilnicah

Povišan ustanovni kapital

Po noveliranem zakonu, ki ga je v ponedeljek sprejel državni zbor, znaša ustanovni kapital za banko 680 milijonov tolarjev, za hranilnico pa desetino tega, to je 68 milijonov tolarjev. Oboje zagotavlja večjo varnost vlagateljev.

Ljubljana, 26. julija - O obeh vsotah so bila mnenja različna. Medtem ko so vlada in predvsem liberalni demokrati menili, da je krepko povišan ustanovni kapital za banke in hranilnice zagotovo, da bančne in hranilniške hiše ne bodo rasle kot gobe po dežju, med katerimi bodo tudi nezanesljive (omenjena je bila Les banka), in instrument, da bi imeli v Sloveniji kvečemu 6 solidnih in varnih bank, pa so leteli predvsem iz vrst opozicije očitki, da se v tem oziru ne moremo primerjati z Zahodno Evropo, kjer so uzakonjeni takšni ustanovitveni kapitali. Po njihovem naj bi bil interes Slovenije gosta mreža bank in še posebej hranilnic. Zato bi za ustanovitev banke zadostovalo 70 milijonov tolarjev, za hranilnico pa polovico manj. Gospodarsko rast bi lahko gradili tudi na malih hranilnicah, ki so bile v Sloveniji pogoste pred prvo svetovno vojno in med obema vojnoma. Večino je dobil predlog vlade za 680 oziroma 68 milijonov tolarjev ustanovnega kapitala. Banke in hranilnice se morajo z dopolnjenim zakonom uskladiti do konca prihodnjega leta.

Za ustanovitev banke bo še naprej potrebno dovoljenje Banke Slovenije. Le-ta pa lahko v roku 12 mesecev izda neomejeno ali omejeno dovoljenje, odvisno od izpolnjevanja predpisanih pogojev in merit. Banka mora obvestiti Banko Slovenije o vsakem delničarju, ki je postal lastnik več kot 10 odstotkov delnic s pravico upravljanja banke. Nad 15 odstotkov upravljalnih delnic pa lahko dobi delničar le s predhodnim soglasjem Banke Slovenije. Ker država še nima zakonu urejenega pretoka tujega kapitala, je v dopolnjenem zakonu določilo, da lahko postane tuja oseba lastnik nad 2 odstotka delnic le s soglasjem Banke Slovenije, pri upravljalnih delnicah pa je potrebno predhodno soglasje Banke Slovenije.

Glede posojil, posamičnih terjatev in jamstev zakon določa, da se za veliki kredit šteje posamični kredit oziroma druga posamična terjatev in jamstvo, dano enemu posojiljemcu, ki presega 10 odstotkov jamstvenega kapitala, za največji možni kredit pa posojilo, terjatev ali jamstvo, ki znaša 15 odstotkov jamstvenega kapitala. Skupni znesek vseh kreditov, drugih terjatev in jamstev enemu posojiljemalcu ne sme presegati 30 odstotkov jamstvenega kapitala, skupni znesek vseh velikih in največjih možnih kreditov pa ne sme presegati jamstvenega kapitala banke. ● J. Košnjek

Avtosalon Mark Mobil & Daš dobiš

CENE AVTOМОБИЛОВ

Daewoo Racer base 4 ali 5 vrat, cena do reg. 11.949 USD

Daewoo Racer GSi 4 ali 5 vrat, cena do reg. 13.224 USD

Količine so omejene. V račun vzamemo rabljeno vozilo in uredimo prenos lastništva. Prodaja in nakup rabljenih vozil, krediti za nova vozila.

Štuceva 17, Kranj, tel.: 242-300, 242-600, 325-981.

Banke ločujejo stroške kapitala in posovanja

Kranj, 29. julija - Imetniki tekočih računov pri Ljubljanski banki - Gorenjski banki d.d. Kranj so pred kratkim prejeli sporočilo, v katerem jih banka obvešča, da je julija začela zaračunati stroške za vodenje tekočega računa.

Gorenjska banka, ki pri tem ni nobena izjema ali začetnica, je za tak korak odločila zato, da bi ločila stroške posovanja in kapitala, da bi bančno maržo (razliko med višino pasivnih in aktivnih obrestnih mer) razbremenila stroškov vodenja tekočih računov, izdajanja čekovnih blanketov in drugih bančnih storitev in da bi marža predstavljala le dejansko ceno kapitala. Ločevanje stroškov je že prispevalo k temu, da je

banka marca znižala obrestne mere pri limitih na tekočih računih; hkrati pa bo na podlagi dejanskih stroškov začela zaračunavati bančne storitve. Kot prvo je julija uvedla tarifo za vodenje tekočega računa.

Gorenjska banka bo varčevalcem avgusta omogočila, da odprejo tekoče račune in stroškov vodenja žiro računov obveščala z izpisom na mesec. Cena vključuje vodenje računa v banki, obračun obresti, petnajst čekovnih blanketov, odobravanje in obna-

vjanje rednega limita ter en izpis na mesec o stanju na računu. Tisti, ki bodo na mesec porabili več kot petnajst čekovnih blanketov, bodo morali za vsakega dodatnega plačati šest tolarjev, za vsak dodatni izpis o prometu in stanju na računu pa tri deset tolarjev. Banka bo s stroški za vodenje računa in za dodatni izpis obremenila tekoči račun, dodatne čekovne blankete pa bo zaračunavala na bančnih okencih. Od avgusta dalje bo imetnike tekočih računov obveščala z izpisom na mesec (na začetku meseca za pretekli mesec); vse, ki ga bodo že zeleli večkrat na

meseč, pa jim bo banka to po sebej zaračunala.

In kako je v drugih gorenjskih bankah in hranilnicah? V banki stroškov bančnega posovanja za zdaj še ne zaračunavajo posebej in jih tri meseca zanesljivo še ne bodo. V hranilnici Lon v Kranju bodo varčevalcem avgusta omogočili, da odprejo tekoče račune in stroškov vodenja žiro računov obveščajo posebej, ampak so zajeti v obrestno mero stroške bančne storitve pa zaračunavajo le pri kreditih. V Slovenski hranilnici in posojilnici se za zdaj še niso odločili za ločevanje stroškov poslovanja in cene kapitala, v Stanovanjsko komunalni banki (SKB) pa nekaj časa zaračunavajo vsako storitev posebej. Občani, ki želijo v SKB odpreti hranično tolarško ali devizno knjižico, morajo plačati 460 tolarjev; zaprtje knjižice pa v banki opravijo zastonj. Za vodenje tekočega računa zaračunajo 230 tolarjev na tri mesece, stroške pa odberijo od prihodkov na računu.

Dvakrat mesečno pošiljanje izpisov in izdajanje čekov ne zaračunavajo posebej. Za vodenje žiro računov obračunajo stroške na koncu leta, znašajo pa okoli 900 tolarjev. ● C. Z. plotnik

Stik
R & U d.o.o.
Cankarjev trg 6, 64220 Škofja Loka
Tel.: 064/623-303

UGODNO
Palični mešalnik BRAUN
Silk epli BRAUN
Rezervni deli vseh vrst ter servis

MEŠETAR

Različno ocenjevanje živine in različne cene

V gorenjskih (družbenih) klavnicih veljajo od 21. junija dalej nove odkupne cene mladega pitanega goveda, medtem ko so stare cene krav in ostalega goveda nadzorno spremene 12. oktobra leta. Mlade pitanje extra kakovostnega razreda odkupujejo po 159,60 tolarja za kilogram žive teže (meso po 285 tolarjev), pitanje prvega kakovostnega razreda po 143,36 tolarja (meso po 258 tolarjev), pitanje drugega razreda po 131,60 tolarja (meso po 231 tolarjev) in pitanje zunaj kakovostnega razreda po 99,68 tolarja za kilogram žive teže (meso po 178 tolarjev). V Kmetijski zadrugi Idrija, na primer, odkupujejo od 12. julija dalej extra bike po 171 tolarjev za kilogram žive teže (meso po 316,80 tolarja), bike prvega razreda po 153,30 tolarja (meso po 273,80 tolarja) itd. V mesni industriji (kot tudi v MIP Gornja Radgona) odkupujejo živino na podlagi novega pravilnika o ocenjevanju goveda EUROP, pri katerem posamezne vrste pomenijo kakovostne razrede: E - odličen, U - zelo dober, R - dober, O - zadovoljiv in P - slab. Pogledajmo, kakšne imajo cene! E - 168 SIT/kg žive teže (300 SIT/kg meso), U - 162 SIT/kg (290 SIT/kg), R - 154 SIT/kg (280 SIT/kg), O - 135 SIT/kg (260 SIT/kg), P - 100 SIT/kg (200 SIT/kg). Dvakrat nekatere klavnice za odkup in plačilo živine že uporabljajo novi pravilnik o ocenjevanju goveda, je nenačadno, saj slovenskih klavnic uporabljati istočasno. Iz Slovenije "skočimo" še na avstrijsko Korosko: tam mlado pitanje govede odkupujejo od 46 do 50 šilingov za kilogram žive teže, stare kraljeve od 15,50 do 18,50 šilingov za kilogram, prasiče pa od 19 do 21 šilingov.

Regres za čebelje matice

Med finančnimi intervencijami, ki jih država namenja kmetijstvu, je tudi regres za nakup selekcioniranih čebeljih matic pri enem od registriranih vzročevalcev. Država želi s tem zatem divjo vzrejo matic, doseči boljše izkoristitev čebelje paše in obnovu družin, ki so jih pripravljeni in leži na ministrstvu za kmetijstvo in gozdarstvo. Res je, da je star pravilnik zastarel in da zaostaja za evropskimi merili, vendar bi bilo kljub temu pametno, da bi novi pravilnik začel v vseh slovenskih klavnicah uporabljati istočasno. Iz Slovenije

zadele bolezni. Višina regresa je 500 tolarjev za matico.

Regres za obnovo črede plemenskih kobil

Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo se je odločilo, da letos del proračunskega sredstev nameni tudi za regresiranje obnovitve plemenskih kobil. S tem želi spodbuditi revo visokokakovostnih plemenskih žrebic in kobil. Do regresa so upravičene le plemenske telice, ki so vključene v A ali B rodovnik, ocenjene v okviru republiškega programa, pregledane na brejost. Za žrebice iz A rodovnika je regres 28.000 tolarjev, za žrebice iz B rodovnika pa 10.000 tolarjev.

SNOVANJA

VSEBINA: 50

TOMAŽ BOLE:
Ustvarjamo, torej smo

ALENKA BOLE - VRABEC:
Worpswede - Hudičeve barje

LEA MENCINGER:
Slikarjem ostajajo slike na podstrešju...

Beseda urednice

Poletna Snovanja prinašajo uvodno razmišljjanje Tomaža Boleta o vlogi umetnosti v današnjem času in še posebej glede na njen pomen pri vstopanju mlade države, kot je naša, v evropsko družino. ALENKA BOLE-VRABEC predstavlja severnonemško mesto Worpswede, ki se je v stotih letih spremenilo v mesto galerij in ateljejev. O težavnem položaju kulture in likovne umetnosti sploh govorji v intervjuju predsednik Društva slovenskih likovnih umetnikov akademski slikar Klavdij Tutta.

Lea Mencinger

PETER POKORN: Zemlja

Tomaž Bole

Ustvarjamo, torej smo

Francozi imajo svoj šanson, Nemci imajo svoj šanson... in tudi mi imamo svoj šanson. Pomenljivi verzi iz pesmi o "mojem velikem bratu" iz enega od slovenskih šansonov, ki jih čuteče nežno zapoje šansonjerka Vita Mavrič, mi zvenijo ušesih, ko doživljjam naš vsakdan, ko sem prepojen z vlažnim, vročim poletjem. Za tiste, ki jim vsak trenutek v življenju pomeni novo priložnost za doživljanje in spoznavanje sveta.

V Evropi so, kakor vsako leto, zaživeli poletni festivali. Tudi mi smo "zdaj" del Evrope, saj jih imamo kar nekaj. Večina organizatorjev v tujini privlači z njimi turiste, pri nas umetniški dogodki festivalov zaenkrat hranijo večinoma le domače duše. Pa vendar so mednarodni, naš most in stik s svetom, z njegovimi umetniškimi dosežki, duhovnimi doganjji in novimi spoznanji: Koncerti Groblje, Ljubljanski Festival, IDRIART Bled, Festival Radovljica, Poletje v Stari Ljubljani, Piranski večeri, Postojna, Laško in še kje... Vsa Slovenija je prežeta z umetnostjo.

Umetnost podjetnosti malih narodov

In kakšna je pravzaprav lahko vloga umetnosti in gospodarstva malih narodov

dov v organizmu nove Evrope? Vprašanje, ki so si ga zastavili na okroglu mizo festivala IDRIART na Bledu, je razburkalo moje možgane. Razprava, ki se je marsikdaj oddaljila od osnovne teme, mi je odprla nekaj vprašanj, ki se mi zdijo zelo bistvena, in imajo najbrž možnih več različnih interpretacij oziroma odgovorov. Res je, slovenski narod sodi v krog tega vprašanja. Vendar, ali je tako imenovana nova Evropa sploh že oblikovana? Ni se spremenil samo vzhod. Tam oz. tu, pri nas se je vse skupaj šele začelo. Zase vemo - ali pa vemo za VSE tiste male narode v tej novi združeni Evropi, ki si pravzaprav tako kot mi želijo samostojnosti. Želijo se identificirati, dovolj jim je anonimnosti in nadvlade "močnejših in večjih" narodov. Kaj je tisto, po čemer se merijo narodi med seboj - gospodarska moč ali umetniški izraz in osebnost? Katera imena nam ostanejo v spominu iz zgodovine naše civilizacije: imena uspešnih gospodarstvenikov ali umetnikov?

Moč naroda je v trdnosti duha posameznika

Pa vendar: informacijska doba in visoko razviti komunikacijski sistemi nam

omogočajo, da kakovost zlahka zasenči količino. In prav tu vidim priložnost malih narodov, še posebej tistega, iz katerega tudi sam izhajam. Zdaj je lahko veliki brat zame samo še zgodovina. Naša zemlja ima, o tem sem vse bolj prepričan, v sebi skrite posebne moči. Na njej rastejo umetniki, znanstveniki, skratak, ustvarjalni ljudje. Ustvarjalnost pa je marsikdaj pomanjkljivost tehnoško razvitega zahoda. Tu je naša priložnost. Ce je umetnost tudi business (kar je v zgodovini vedno bila - velika dela so nastajala po naročilih bogatih mecenov), potem vložimo vse, kar moremo, podpirajmo, vzgajajmo mlade, omogočajmo jim poln osebnostni razvoj. Kajti moč naroda je v trdnosti duha posameznika.

Evropa prihodnosti je lahko samo Evropa narodov, ki se bodo medsebojno znali spoštovati, ki bodo znali razvijati tako gospodarstvo, ki bo temeljilo na skupnem dobičku, ne da bi bil kdorkoli ob tem prikrajšan. In prav tu odigrava umetnost svojo največjo vlogo: kot metatrend na prehodu v enaindvajseto stoletje, je že nekaj časa izviv za vse managerje in njihova podjetja, ki se poskušajo identificirati z njenimi izraznimi oblikami, da prevzamejo vodilno vlogo na svojem področju, s tem pa po-

sredno in neposredno pozitivno vpliva na razvoj zavesti slehernega Zemljana.

Umetnost je adut zanesljivejše prihodnosti

Za konec naj zapišem morda predrzno misel, ki pa je lahko tudi vizija: tehnoški razvoj je prav tako naredil svoje pri razvoju umetnosti - komunikacijska sredstva so nam omogočila, da se spoznavamo z zgodovinskimi dosežki celega planeta. In - kar je še več, spremljamo lahko tako rekoč vsak trenutek najboljše umetniške dosežke, ki nastajajo danes. In tu se začne prava selekcija kakovosti. Najboljše bo hitro našlo pot do občinstva. Ce bomo dovolj verjeli vase in si zaupali, v svoje sposobnosti in ustvarjalnost, ce bomo znali združiti svoje moči in zavreči ostanke preteklosti, predvsem pa naše znamenite zavisti, imamo morda pred seboj še eno veliko priložnost - da se uveljavimo kot ustvarjalen narod, ki zna svojo ustvarjalnost tudi dobro iztržiti, s tem pa seveda obdržati ne le svojo identiteto, svoj lastni jaz, ampak tudi tisto notranjo moč, s katero bomo v svetu uživali spoštovanje in zaupanje.

*Alenka Bole Vrabec**Sto let slikarskih kolonij*

WORPSWEDDE

Več kot sto let od prve slikarske kolonije, temačna lepota severnonemškega barja. Kraj, kjer je malone vsaka druga hiša galerija ali atelje, slikarji, grafiki, oblikovalci dragih kovin, kiparji, keramičarji... Umetnost in umetna obrt... Starine in pohištvo italijanskih oblikovalcev.

Šest slikarjev iz prvega obdobja Worpswedeja: Fritz Mackensen, Otto Modersohn, Hans am Ende, Fritz Overbeck, Heinrich Vogeler, Paula Modersohn - Becker. Med učenci tudi Clara Westhold, žena Rainerja Marie Rilkeja.

Kraj, kjer je umetnost "doma"

Nekaj več kot dvajset kilometrov severovzhodno od Bremna leži Worpswede, v svetu nemške likovne umetnosti znan kot kraj, kjer se je uveljavilo slikanje v naravi, kraj, ki je odmeval z deli impresionizma in ekspresionizma in ki se zapisuje v sedanje likovne tokove s kritično umetnostjo.

V prejšnjem stoletju je bil Worpswede barjanska vas, v kateri so poznali zgolj trdo delo in stisko. Nič, prav nič ni kazalo, da bi kdaj lahko postal zibelka lepih umetnosti. Tako kot drugi kraji okrog Hudičevega barja je bil zaradi poplav včasih po več mesecov odrezan od sveta. Kraljevi hanoverski barjanski komisar Jürgen Christian Fendorff (1720 - 1792) je dal 1754 zgraditi Zionsko cerkev in tako je Worpswede postal osrednje naselje sredi škrtega barja.

Zionska cerkev pa je postala priljubljen motiv za generacije slikarjev vse do danes.

Prvi, ki je nakazal, da bi Hudičovo barje lahko odigralo svojo vlogo v umetnosti, je bil bremenski svetovni popotnik in potopisec Johann Georg Kohl (1808 - 1878), ki je 1864 v svojih Zahodnonemških skicah opisal bedne življenske razmere kolonistov in takole razmišljal: "Ne razumem, zakaj se naši slikarji tako malo ubadajo s študija-

mi nenavadnih barjanskih pristanov in šotišč, ki jih je najti po razprtih obrobjih našega visokega barja. Ne bi slikali le nadvse svojevrstne podobe, marče bi lahko predstavljali tudi prizore, ki jih je na tisoče in tisoče najti v naši severozahodni Nemčiji, ki jih prebivalci notranjosti dežele že poznajo in imajo zato očetnjavski pomen. Prav posebnega barvnega sijaja te slike ne bi bile deležne. Kajti poti in brvi, zemlja in voda, "Huttens" (koče, narejene iz šote) in prebivalci, katerih življenje je pognalo korenine v šoto, vse je prevlečeno s temno, tintno barvo barja". Lahko bi rekli, da je bila to zasnova programa worpswedejskega slikarstva, ki ga bodo čez nekaj desetletij urensnili umetniki, ki jih je privabila spremenjajoča se paleta barjanske narave. Jochan Coorg Kohl ni mogel slutiti, da bo ta privlačnost živa še po letu 1972, ko so zahvaljujoč štipendiji, ki nudi prostor za delavnico in bivanje, worpswedejski gostje likovniki iz drugih, tudi zunanjeevropskih kulturnih krogov.

Prvih šest

Slikar Fritz Mackensen, ki je dejal, "... upodabljujoča umetnost naj bo zrcaljenje narave v človeški duši" - je "odkril" Worpswede. Rojen je bil v revni družini, izjemno talentiran in disciplinirano marljiv se je 1984 vpisal na Akademijo v Düsseldorf in študiral še v München in Berlinu, je

Worpswede postal njegova umetniška usoda. Spoznal je severnonemške nižave, barja in nepregledna vresiča.

Čas je znova ustoličil naravo kot mojstrsko učiteljico umetnika in človeka, narava pa je s svojimi nenehno se spremenjajočimi oblikami in barvami ponujala vedno nove izkušnje in mamilia z nedoločljivimi elementi in porajala želje ujeti zrak, svetlobo in vodo v podobo, na kateri se trenutek njihovega žitja ne bi mogel več spremeniti.

Fritz Mackensen je pripeljal na počitnice v Worpswede še slikarska tovariša Otto Modersohna in Hansa am Endea. Bilo je 1889, ko se je poletje začelo poslavljati in je Otto Modersohn izrekel misel, naj bi obrnili hrbet Akademiji in za stalno ostali v tem kraju. Sledila je zima v popolni osami, izpolnjena z delom in nenehno izmenjavo misli v prijetni delovni skupnosti. 1895 so worpswedejski umetniki prvič skupno razstavljali v Bremnu, mnenja kritike so bila deljena, vendar pa so bolj grajala kot hvalila. V Münchenu, v Stekleni palači pa je bilo popolnoma drugače.

Sijajan uspeh in zlata medalja za Mackensenovo sliko "Božja služba na barju". Čeprav se je pisalo o worpswedejski šoli in stilu, kar so morda pogojevali isti motivi, se je vsak umetnik podpisal z lastnim rokopisom. 1899 je skupnost umetnikov - Otto Modersohn, Fritz Overbeck in Heinrich Vogeler na eni in Fritz Mackensen in Hans am Ende na drugi, bolj konzervativni plati, razpadla in po 1902 ni bilo nobene skupne razstave več. Vzroki so bili bolj umetniške kot osebne narave.

Ne glede na poznejši razvoj, je bil prvi worpswedejevec Fritz Mackensen. Njegova akademika tradicija se je povezovala s slikarsko zavezostjo naravi in domačiščnosti, v jeziku žlahtnega realizma je spregovorilo doživljanje narave in življenje malih ljudi. Mackensen je ostal figurativ za razliko od Modersohna in Overbecka, ki sta bila čista krajinarja. Posebnost njegovega sloga je prav v tem, da sta se v enovitost spojila človek in narava, na slikah vedno znova odkrivamo najbolj karakteristične oblike dežele in najbolj karakteristična pričevanja človeške prisotnosti v tej pokrajini, lepočno praizvirnega in stisko ljudi.

Med slikami, ki se najbolj vtisnejo v spomin, je "Dogenček" imenovan tudi Barjanska Madona. Podoba ženske, ki sedi na kolesu in doji svojega otroka. Spokojnost sklenjenih rok na otrokovem hrbtnu je milo zavetje materinske ljubezni, ki sije v obrazu, iz katerega je razbrati zgaranost in vdanost v usodo.

Mackensen je 1908 postal profesor in dve leti pozneje direktor na weimarski Visoki šoli za umetnost, 1918 pa se je vrnil v Worpswede. 1933 je obudil v življenje "Nordijsko visoko šolo za umetnost" v Bremnu, a so ga kmalu po odprtju šole odpustili.

1953 je prejel visoko državno odlikovanje in isto leto 12. maja umrl v svojem ljubljennem Worpswedeju.

Popolnoma drugačen po naravi in slogu je bil Otto Modersohn. "Ali raje naslikati tisto najmanjše veliko kot ali največje majhno. Treba se je odločiti." Vse življenje je posvetil naravi in poskušal doumeti njen najbolj skrito bit in jo pokazati v barvah. Na lirikovi in koloristovi paleti so bile barve blešečih cvetov in s soncem presijanega jesenskega dne kot barve viharnih ur in poznega mraka. Bil je prvi, ki je v Worpswedeju občutil, da ga nekaj veže in izstopil iz umetniške skupnosti 1899, vendar je nenehno stal za Worpswedejem in tistem, kar se mu je v njem razkrilo. Prvi se je navdušil za novo v nemški in francoski likovni umetnosti in doumel veliko in sveže v umetnosti Paulie Becker, s katero se je 1901 tudi poročil. Na razstavi v münchenski Stekleni palači so leta 1895 odkupili njegovo sliko "Vihar v Hudičevem barju" za münchensko Pinakoteko.

Med leti 1902 - 1907 se je s Paulo nekajkrat mudil v Parizu, a se je zmeraj znova vračal na svoje barje. (Prelepe so njegove slike iz tega obdobja "Breze" (zamolkla belina neba, ki preve-

FRITZ OVERBECK: Breze pri Worpswedeju

zem in komunizem in žel obudit nov življenje v novi družbi. 1923 je Barkenhoff spremenil v komuno z delavko šolo in jo 1923 predala "Rdeči pomoči" kot otroški dom.

1923 se je napotil v Sovjetsko Zvezo in se dokončno preselil v Moskvo 1931. 1942 je umrl v podeželski bolnišnici v Karagandiji v Kazahstanu.

Vogeler je ostal slikar, ki izkazujejo poznejše slike, ki so nastale v Rusiji, čeprav se je zelo uspešno uveljavil kot grafik, kot spremmljevalec knjig, kot oblikovalec za odje, pohištvo in bivalne predmete, bil je arhitekt, ki je muziciral in pisal pesmi. Njegove teme so vedno znova Barkenhoff in njegova žena Marta, ki jo je kot pravljivo živilo, grajsko gospodično in kot madono iz tujega sveta prestavljal v svojega. Njegov velika slika Koncert (Poletni večer na Barkenhoffu) odseva sijaj Worpswedejskega razcveta in že nakazuje prihodnjo krizo. Čeprav ne sodi najstnješji krog petih omenjenih slikarjev izrazito nadarjen na ženska, slikarka Paula Becker, zaokrožuje opis prvih worpswedejevcov. Bila je učenca Fritza Mackensena in je znala nenehno prenikanje sama vase in v svoje delo. Slikala je svojske pokrajine in barvita tihožitja, iz njenih ljudi pa odseva izrazito osebnost, posebno iz starcev, rečnih v otrok. Slikala je notranjost bitij, tisto pravčevske, vendar brez cenenje socialne obtožbe. Navduševala se je nad francoskim impresionisti, posebno na Gaugainom in je ob svoji smrti 1907 zapustila osupljivo zapuščino. Smrt jo je odtrgala od slikarske palete osemnajstih dñih potem, ko je rodila hčerko Matilda. Morda je v njej podzavestno tlela slutenj zgodne smrti, saj iz slik vodi tudi nekakšna usodna samostanost likov.

Bliže Modersohnu je Fritz Overbeck, ki je kot četrти prišel v Worpswede in tu našel motive za svoje svojevoljne, velikopotezne in močno kontrastirane krajine. Kako vznemirljivo je njegovo nebo nad nižino. Mojstrovine so njegovi oblaki, ki zvenijo od najbolj svetih, mehkih ovčic do razbičanih prikazni. Po rodu Bremenčan se je po študiju na Akademiji v Düsseldorfu za stalno naselil v Worpswedeju 1884 in 1887 dobil zlatu medaljo na mednarodni razstavi v Münchenu. 1905 se je iz Worpswedeja preselil v Vegesack severno od Bremna in tam 1901 tudi umrl.

Heinrich Vogeler je med prvimi worpswedejskimi slikarji nekaj posebnega. Njegova življenska pot se je močno razlikovala od drugih.

Umetnost je študiral na Akademiji v Düsseldorfu in se 1894 stalno naselil v Worpswedeju. 1901 pomeni razcvet njegovega Barkenhoffa, kjer se so mudili številni znameniti gostje, med njimi tudi Rainer Maria Rilke po svojem popotovanju v Rusijo. Z bratom Franzem je ustanovil Worpswedejske delavnice na temeljnem načelu: Enovitost "umetnost in življenje", "umetnost za vse". 1918 je v spisih, polnih protestov proti vojni, spodbujal ekspressionisti

PAULA MODERSOHN-BECKER: Roka s cvetličnim šopkom, 1902

Worpswede 1993..

Worpswede ostaja umetniški živ tudi v zadnjih letih našega stoletja. Slikarka Hildegard Midde - Nagel pravi, da nad severnonemško pokrajino razprostirajo nebesne širave "So žalosti in melanolijke". In če akvareli izražajo globokih občutij, zares zaživijo.

VREME
Danes in jutri bo sončno, vroče in soporno. Jutri zvečer bodo posamezne vročanske nevihte.
LUNINE SPREMENLJIVE
V sredo, 4. avgusta, bo ob 1. uri in 45 min. polna Luna.
TEMPERATURE:
Bohinjsko jezero 19°C
Blejsko jezero 21,5°C
Sobčev bajer 20,5°C

V ponedeljek, 2. avgusta, odpira vrata TIC Kamnik

Nova razglednica Kamnika

V začetku tega meseca je Kamnik dobil novo kolekcijo šestih razglednic, ki so zapolnili dolgoletno praznino v kamniški turistični ponudbi, saj je bil doslej Kamnik upodobljen le na dvo-barvni razglednici častitljive starosti. Nove razglednice je oblikoval Kompas Design, izšle pa so v nakladi 120.000 izvodov. Sredstva za projekt je zagotovil občinski proračun, ki je za tovrstno pospeševanje kamniškega turizma namenil 15.000 DEM.

V ponedeljek bo Kamnik uresničil še eno od zastavljenih nalog razvoja turizma v občini: z delom bo začel TIC (Turistično informacijski center) občine Kamnik. Posebej izstopa ustrezno prilagojen poslovni čas kamniškega TIC: vse dni v tednu od 8. do 22. ure, do konca poletne sezone pa bo začasno deloval v prostorih Občne zbornice Kamnik (na Koldovski ulici 2). Obiskovalcem Kamnika bodo, poleg serije novih razglednic, na voljo tudi: turistični prospekt (izšel je v štirih jezikih), katalog turističnih partnerjev in storitev v kamniški občini (v slovenščini in angleščini).

V seriji novih kamniških razglednic je tudi posnetek starega dela mesta: avtor Bogdan Kladnik (ki je izdelal motive za vse razglednice v seriji).

ter monografija "Kamnik na Križpotu" (izšla je v štiri jezikih).

HRIBAR
&
OTROCI

MEDNARODNA TRGOVINA d.o.o., Kranj
C. Koroškega odreda 18 (pri vodovodnem stolpu), 64000 Kranj
Tel: 064/212-479, 221-650, fax: 064/221-877

**SMO SPECIALIZIRANI
GROSIST IGRAČ**

b wingo **TAMIYA** **GUNZE**
Hobby **Revell** **ZUNIK**

K sodelovanju vabimo KOMERCIJALISTA za obdelavo gorenjskega trga. Eden od pogojev je tudi dostavno vozilo Ponudbe pričakujemo do 3.8.1993

**Dobra poslovna poteza
NAROCITE GORENJSKI GLAS!**

Če redno ali občasno berete Gorenjski glas in ga kupujete v trafiki ali trgovini, Vam predlagamo dobro poslovno priložnost: naročite Gorenjski glas. Kot naročnik imate ugodnosti pri malih oglasih, Glasovih izletih in drugih presenečenjih - v mesecu avgustu pa bo posebna naročniška akcija na mednarodnem avgustovskem gorenjskem sejmu. V njej bodo lahko sodelovali izključno naročniki (dosedanji in novi).

Dodatno avgustovsko presenečenje ("mesec avgust - naroči Gorenjski glas in vse drugo pust!"): naročnino do konca trimeseca Vam podarimo za dober začetek sodelovanja Čimpri (da ne ostane brez možnosti za sodelovanje v sejmerski naročniški akciji) nam pošljite izpolnjeno naročnico ali pa nas poklicite: 064/218-463.

Naročilnica

Nepreklicno naročam GORENJSKI GLAS za najmanj eno leto

Ime in priimek .....
Točen naslov .....
Pošta (Štev.) .....

Datum: Podpis

Naročilnico pošljite na naslov: ČP Gorenjski glas, 64000 Kranj

KRATEK INTERVJU**Letalska tovarna na 12 m²**

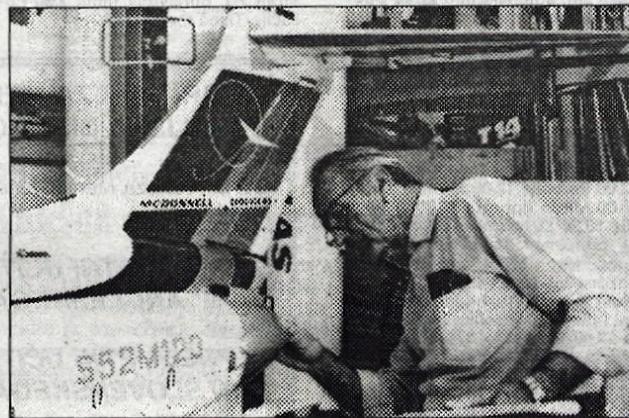
Marjan Mencinger, doma iz Lesc, z modelarsko oznako 2 M, ure in ure preživi v svoji majhni delavnici, v kateri že 23 let predano in potrežljivo izdeluje modele letal. Modeliranje mu je glavni in tudi edini hobi v življenju, zaljubljen pa je v DC 9.

Od kod veselje do modeliranja in zakaj ste za svoj hobi izbrali ravnino letala?

"Z modeliranjem se ukvarjam že od mladih let. S šestimi leti sem že risal letala, pravi začetki pa segajo v leto, ko sem v sodelovanju s tovarno Lip z Bleda in kasneje z Elanom konstruiral motorne čolne. Ker pa je bila moja največja želja postati konstruktor letala, ki se mi zaradi takratnih razmer ni uresničila, sem začel izdelovati najprej prosto leteče modele letala, s pojavom radijskih komand pa vodene."

Koliko časa izdelujete en model in kje dobite načrte zan?

"Za izdelavo enega letalskega modela porabim od dva do tri tisoč ur, odvisno od velikosti letala in zahtevnosti dela. Modeli potniških letal delam v razmerju 1:8,

modela manjših pa v razmerju 1:4. V svetu veljajo tudi posebna pravila modeliranja. Omejitev pri modelu je teža, in sicer 20 kg, kar pomeni, da velikost niti ni pomembna, prav tako pa ni pomembna moč motorja. Glede načrtov pa lahko rečem, da jih praktično ni mogoče dobiti. Vse načrte narišem sam, pri tem so mi v veliko pomoč izkušnje, ki sem jih pridobil v 37-letnih službovanjih kot projektant."

Ko model dokončate, kaj potem?

"Modele preizkušam na letališču Lesce, kjer že peto leto v mesecu septembru organiziramo srečanje letalskih modelarjev. Udeležijo se ga tudi modelarji iz drugih držav, predvsem iz Avstrije in Italije. Vsako leto se udeležim tudi srečanja evropskih modelarjev v Bologni, kjer sem prejel že kar lepo število priznanj. Podobna srečanja potekajo tudi drugod po Evropi, vendar me privlačijo le tista na urejenih letališčih, ki pa se le redko lahko kosajo z

Kateri model trenutno izdelujete in kaj načrtujete v prihodnjem?

"Proti koncu sem z izdelavo modela DC 9 super 80, ki je že tretji iz serije "devet". Načrtujem, da bo poletel še letos. Izdelan je v razmerju 1:8, njegova dolžina je 5,60 m. Vendar že razmišljam o naslednjem modelu. Verjeno bo to ULEX - model ultralahkega letala moje konstrukcije."

Koliko stane izdelava takega modela?

"Sam material za letalo brez elektronike in vloženega dela me stane od tri do štiri tisoč mark. To pa zame pomeni veliko odrekanja, saj sem upokojenec."

Ali ste kdaj razmišljali, da bi imeli namesto modela čisto pravo letalo?

"Najbolj uživam, ko na zemlji upravljam z letalom, sem v mislih v njem in ga obenem lahko tudi vidim. To pa je v letalu nemogoče, zato te želje nimam." Tatjana Krmelj

NAMA
VELEBLAGOVNICA ŠKOFJA LOKA d.o.o.

**Akcija: Izbiramo najbolj urejen kraj v občini Kranj
Ocenjevali so urejenost krajev**

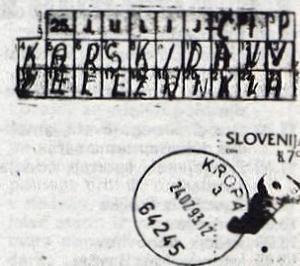
Kranj - Tudi letos je potekalo tekmovanje za najbolj urejen kraj v občini Kranj oziroma na območju Občinske turistične zveze Kranj. Akcija je potekala pod sloganom Moja dežela urejena in čista, s ciljem spodbujanja urejenosti in gostoljubnosti krajev ter varovanja okolja, ki naj bi postal del zavesti in kulture nas vseh, še posebej mladih. Samo tekmovanje pa naj bi bilo kot sestavni del skrbi za turista kot potrošnika. Kraji so bili razdeljeni v štiri skupine, in sicer turistični kraji, izletniški in tranzitni kraji, manjši turistični kraji, izletniški in tranzitni kraji, manjši turistični kraji in občinska središča. Komisija je ocenjevala splošno urejenost kraja in okolice, urejenost parkov, zelenic in vrtov, urejenost kulturnih in naravnih spomenikov ter pokopalnišč. Ocenjevali so tudi urejenost javnih lokalov in njihove okolice, prometno urejenost kraja kot tudi urejenost krajevne infrastrukture.

Rezultati ocenjevanja: med turističnimi kraji je zmagal Šenčur pred Preddvorom in Jezerskim, med manjšimi turističnimi kraji Besnica pred Belo - Bašljem in Golnikom, med izletniškimi in tranzitnimi kraji Cerkle pred Kokrico in Naklem, mesto Kranj pa je prejelo 88 točk. Letos je največ točk, 90, prejel Šenčur.

J. Kuhar

U PEGEONE MALHE

GORENJSKI GLAS
1001 KRAJN
n. n. 124

Včeraj je naša komisija, ki opravlja javna žrebanja rešitev Glasovih nagradnih križank, med prispevimi rešitvami naša tudi tako: na prostoru za znamko nalepljen kupon z rešitvijo, naslov na lev strani in (ker je zmanjšalo prostora) znamko tam, kamor se na kuvertu običajno napiše naslov. Gorenjski poštni delavci so tudi tako "opremljeno" poštno pošiljko dostavili na pravi naslov. Vsem reševalcem Glasovih križank pa vseeno predlagamo, da kupon z rešitvijo rajši nalepijo na dopisnico.

V Muzeju v Železnikih lahko kupite razglednice. Cena je neverjetna: vsega 10,00 tolarjev stane ena, oziroma petkrat manj kot npr. razglednica v Portorožu. Prav Gorenjci torej kupujemo razglednice v Železnikih. In tam lahko dobite tudi razglednico, ki jo objavljamo v Gorenjskem glasu: na njej je tehnični spomenik, plavž iz leta 1902 (edeni še ohranjen tovorni objekt v celi Evropi !!!) in zraven "tehnični spomenik - moped Colibri" iz časov, ko je bila firma Tomos še zelo cvetoče podjetje. Na isti razglednici je tudi slovenska zastava z zvezdo (na lev strani), kar pa se na naši reprodukciji malo slabše vidi.

Le kje še lahko kupite za deseta razglednico s tremi zgodovinski eksponati hrkati?!

NARODNOBLJAJNA PRODUKCIJA 1993

43. NADAJEVANJE PIŠE: DRAGO PAPER

STARETOVO SREČANJE Z AVSENIKI

Gorenjsko vižarsko nagnjenje in sosečina Franca Koširja sta Marjana Stareta kmalu povezala z Avseniki. Že zelo zgodaj je za njih napisal prvo pesem Stol je najvišji vrh v Karavankah (1968). Ta valček je izšel leta 1969 na Helidonovi mali plošči.

Potreba po tekstih je bila velika in začelo se je. Pesniška žilica, ki jo je že prej izkazoval, je dobila nov polet. Veliko je pisal, nemara preveč, vendar se bo marsikaj ohranilo, saj je vedno sledil ljudskemu izrazu in izpovedi. Na raznih festivalih je prejel okrog dve desetih nagrad, za neumorno delo na glasbenem področju pa Galusovo značko. Sedaj je invalidsko upokojen, živi v Ljubljani, pa še vedno dela. Manj, pa bolj preudarno, saj bi rad prispeval h kvaliteti naših besedil.

Za Avsenike je napisal več kot devetdeset besedil, med njimi so Odmev s Triglava, Prelepa zelena Begunjščica, Gremo na Pokljuko, Prelepi gorenjski svet, Prijatelji, ostanimo prijatelji, Nobena ni lepša kot tvoja, Zakaj me ne maršti, Takih ni nikjer ljudi, Z marelo naokrog, Pijem rad in dobro jem, Moj Floki, Planica, Planica, Samo enkrat imaš 50 let, Z vami 30 let, Prav fletno se imamo. Če te Gorenjc povabi, Tam smo doma, kjer so planine, Slovenija, odkod lepote tvoje, Ko lovec je na štoru spal, Kdo ve, Nobena ni lepša kot moja, Zdaj si v najlepših letih, Je že 35 let... Sodeloval pa je z mnogimi slovenskimi ansamblji, izdvojim naj Dobre znance, Beneške fante, Stanko in Boris Kovačiča, Miha Dovžana, Veseli planšarje, Slake, Alpsi kvintet, Slovenske muzikante...

Leta 1980 je Založba kaset in plošč RTV Slovenija izdala posebno dvojno kaseto 24 skladb posvečeno besedilopisu Marjanu Staretu z naslovom: Napisal sem jih za vas. Na njej so štiri Avsenikove melodije od Slovenija, odkod lepote tvoje, do Slakovih viž Eji, prijatelj in Krka sanjava. Slovenski muzikantje, katerih vodja je Andrej Smolej z Jesenic, imajo v Staretovem izboru še posebno mesto, saj so v različnih imenovanih zasedbah, bili v stalnem stiku z avtorjem. Tudi njihov pevec Edvin Fliser, ki se je ukvarjal z zabavno glasbo, ima ob petih vižah z ansamblom, zastopani dve popevk. Od solistov z revijskimi orkestri so iz zabavne glasbe na kaseti uvrščeni še Lado Leskovar in Mladi levi, Braco Koren in New Swing Quartet. Ansambel Borisa Kovačiča in Alpsi kvintet sta zastopana z dvema melodijama, ansambel Vikija Muženica s Svobodnimi gozdovi, Zadovoljni Kranjci s skladbo Vrnite se ptice, ansambel Mihe Dovžana z melodijo Sem na Gorenjskem biv, ansambel Gorenjci s skladbo Vem za deželo in ansambel Marela s skladbo na besedilo Marjana Stareta V spomin Jakobu Aljažu.

NAGRADNA KRIŽANKA

Pojutrišnjem, 1. avgusta, sta občinska praznika dveh gorenjskih občin: Jesenice in Kranja. Praznovanje namenjamo tudi tokratno Glasovo nagradno križanko - iz fotografij v križanki in člankov v časopisu boste morali ugotoviti dve prireditvi iz bogatih programov praznovanja v obeh občinah, s pomočjo številk in črk na označenih poljih v križanki sestaviti nagradno geslo in ga nalepiti na dopisnico ter poslati do vključno 5. avgusta 1993, do 8. ure na: GORENJSKI GLAS, 64000 Kranj, Zoisova ul. 1.

Ker bo od ponedeljka naprej potrebno na dopisnico nalepiti znamko za 8,00 tolarjev (dva tolarja več kot doslej!), bo naša ponudba o možnosti pošiljanja rešitev brez znamke še bolj aktualna: če rešitev križanke oddate do srede, 4. avgusta, do 17. ure v pisarni Turističnega društva Cerknje, Turističnega društva Jesenice ali Turističnega društva Škofja Loka, bo Vaša rešitev ravno tako v bobnu na javnem komisijskem žrebanju prihodnji četrtek ob 8. uri v uredništvu Gorenjskega glasa.

Veliko užitka pri reševanju, občanom Jesenice in Kranju pa pri praznovanju!

Nagrade za praznično jeseniško - kranjsko križanko:

10 nagrad v vrednosti po 1.000,00 tolarjev.

NAJLEPŠA ČIPKA GRE V ŠKOFJO LOKO

V sklopu prireditve 31. čipkarskega dneva smo v sodelovanju s Turističnim društvom Železniki prejšnji torek objavili "nagrado križanko s pravimi čipkami". Včeraj (četrtek, 29. julija) smo izmed 1.067 prispehlih rešitev izbrali naslednje nagrajence:

- MIRA JENKO, Binkelj 39, Škofja Loka (prejme čipko v vrednosti 7.000,00 SIT)
- MARIJA NOVAK, Aljaževa 15, Jesenice (prejme čipko v vrednosti 5.000,00 SIT)
- ZLATA JOVANOVIČ, Tuga Vidmarja 10, Kranj (prejme čipko v vrednosti 4.000,00 SIT)
- URŠKA FRANTAR, Zg. Brnik 146, Cerknje (prejme čipko v vrednosti 3.000,00 SIT)
- SIMONA MUŠEDINOVIC, Na Krešu 33, Železniki (prejme čipko v vrednosti 2.000,00 SIT)
- ALENKA ŠMIT, Bevkova 17, Radovljica (prejme čipko v vrednosti 1.000,00 SIT) - prvih šest nagrad prispeva Turistično društvo Železniki, vse nagrade so unikatna ročna dela, nagrajencem jih po pošti pošlje TD Železniki. Ostale nagrade (4 x v vrednosti po 1.000,00 tolarjev) prejmejo: VINKO DEMŠAR, Ul. Marsala Tita 71, Jesenice; STANE KRAJNIK, Kidričeva 28, Škofja Loka; DRAGA NASTRAN, Na Krešu 17, Železniki; DARJA FRIŠKOVEC, Pintarjeva 4, Kranj. Čestitamo - pravilna rešitev je bila (nagrado geslo, ki ga je bilo treba vpisati v kupon): 25. JULIJ - ČIPKARSKI DAN V ŽELEZNIKIH. Letošnji je mimo, vabljeni pa na 32. čipkarski dan julija 1994.

FOTOAPARAT S FILMOM VRED ZA MARJANCO PLAZNIK Z JEZERSKEGA

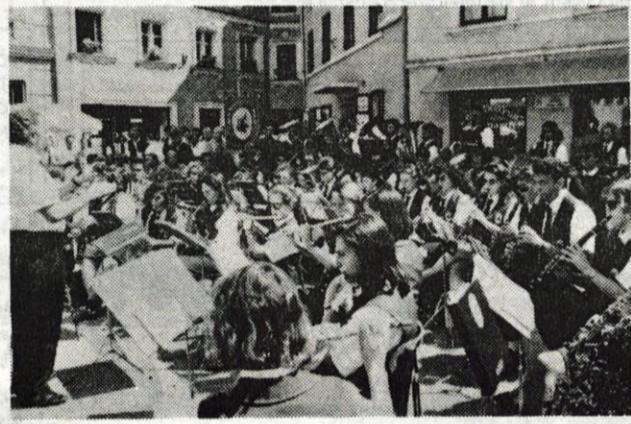
Včeraj je naša komisija opravila tudi žrebanje prispehlih rešitev križanke FOTO PRIM s Ceste Staneta Žagarja v Kranju (Foto PRIM najete na Primskovem pred Merkurjevo Gradbinko). V bobnu sta se vrteli 902 rešitvi, sreča pa se je tokrat nasmehnila naslednjim nagrajencem: 1. MARJANCO PLAZNIK, Sp. Jezersko 18, Jezersko (prejme fotoaparat z vloženim filmom razvijanjem filma in izdelavo slik v Foto PRIM); 2. SLAVICA BERNARD, Gorčane 48, Medvode (prejme tri barvne filme, ki jih bodo brezplačno razvili + izdelati slike v Foto PRIM); 3. MARIJA ŠUSTERSIČ, Cesta Kokrškega odreda 17, Kranj (brezplačno fotografiranje in izdelava fotografij za osebne dokumente za vso družino v Foto PRIM); 4. - 6. ANA JAGODIC, Stična vas 10, Cerknje; KATJA BERNIK, Grosova 24/a, Kranj; JANEZ PORENTA, Hafnerjevo naselje 53, Škofja Loka (prejmejo nagrade v vrednosti po 1.000,00 SIT).

Pravilna rešitev je bila: SLIKE V ENI URI - FOTO PRIM.

GORENJSKI GLAS

GORENJSKI GLAS	KRANJSKI ŽUPAN VITOMIR	HLADNO OROŽJE	GORENJSKI GLAS
GABRIEL MARCEL			NIZOZIME REKE MEUSE
ROMULOV BRAT			
ZAPRT DRUŽBENI RAZRED			
	10		

SESTAVIL F. KALAN	EMIL VODUŠEK	4 IN 2. VOKAL REKA V ČRNI GORI			NAJVIŠJA KARTA 5 IN 2. VOKAL					38				GORENJSKI GLAS	THOMAS DIXON			OSEBA DR. ŽIVAC
NAJVIŠJI VRH KAVKAZA					5									PTICA UJEDA			36	
GRAFIČEN KNJŽNI OKRASEK			27	14		37		OKR. ZA ARCUS	MLEČNI IZDELEK		19			HODNIK	3			
GORENJSKI GLAS	IZUMRLI PTIC NELETALEC	8			POVRŠINSKA MERA									AM. POP. PEVKO	20		25	
GORENJSKI GLAS	SLIKARSKO DELO	VALENTIN VODNIK FAZA DELA PRI MOTORJU			ANTE MAHKOTA	MESTNA ČETRT LONDONA IGRALEC POLIČ			IME NEKD. IGRALKE WEST HREN TOMAŽ			21	16	AM. FOTOG PODJETNIK GEORGE		LANTAN		
OPICA Z DOLGIM NOSOM		13							ČRNILO			7		GORENJSKI GLAS	GUSARJI	MESTO PRI MOSKVI	GORENJSKI GLAS	
NASPROTJE PRAVILA			35	15				GOZDNO BOGASTVC	BAKHOVA PALICA URADEN SPIS		30			PHILIPP REIS RUTENIJ			GORENJSKI GLAS	
ARIJA	6	29			DEL ROKE					2	23			KEM. EL. (Y) MESTO V KOLUMBIJI		11	28	LAHKA REDKA TKANINA
TRGOVSKO IME ZA UMETEN KAVČUK	9		18		VANDOTOV LIT. JUNAK	24	17							TURŠKI SULTAN OBLIK NA SEJLJA	34			
NORV. POP SKUPINA					GORENJSKI GLAS	MESTO NA MORAVSKEM					31			NAJVIŠJE NORD. BOŽANSTVO KRAJ PRI LJUBLJANI	32	22		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12					
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25				
26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38				

UMETNA VOLNA		12		
IZVRŠNI SVET			4	

GORENJSKI GLAS

Lea Mencinger

Pogovor s predsednikom DSLU akad. slikarjem Klavdijem Tutto

Slikarjem ostajajo slike na podstrešju...

"Imamo galerije nacionalnega pomena, nimamo pa zasebnih galerij, so le trgovine z umetninami - to pa je velika razlika."

Pred kratkim se je v Begunjah na Gorenjskem zaključila likovna delavnica Slovenija odprta za umetnost. Umetniški vodja delavnice - razdeljena je bila na tri dele, dva od teh sta bila na Sinjem vrhu nad Ajdovščino in na Snežniku - akademski slikar Klavdij Tutto si je zamislil likovno srečanje za domače in tujne likovnike na način, ki poleg ustvarjanja samega omogoča tudi pridrž na nove likovne trge. Prav o tem je tekla tudi beseda s Klavdijem Tutto, ki je obenem tudi predsednik Društva slovenskih likovnih umetnikov.

Devetdeseta leta so, kot se kaže, manj naklonjena likovni umetnosti na Slovenskem. Kakšni so razlogi?

"Mislim, da lahko z gotovostjo umetnika, ki ima že vsekozi svoboden status in tudi kot predsednika Društva slovenskih likovnih umetnikov zatrdim - ne, da so manj, ampak sploh niso naklonjeni. Vzrok je več. V prelomnih obdobjih, kot so ta, ki jih prav zdaj živimo, se je pač zgodilo to, da se je tudi celotna organiziranost kulture postavila na glavo. Starega ni več, novega pa tudi še ne. Niti še ni izdelanih izhodišč, kako kar najhitreje razrešiti nastale probleme, na kakšen način bi nekatere stvari lahko preustvarili vplivu trga, kakšne davčne olajšave bi lahko predpisali kupcem umetniških predmetov in če sploh kaj."

Neprijazni časi za kulturo in za likovno umetnost sploh se najbrž zelo odražajo tudi pri samih umetnikih?

"Žal, večina ustvarjalcev še vedno pričakuje pomoč od države. V Avstriji imajo to kar dobro urejeno, v sosednji Italiji spet ne. Pri nas še nekako velja, da vsak, ki konča likovno akademijo, že postane umetnik. Pa žal in na srečo ni tako. To je v bistvu nesporazum, ki ga odpravi šele čas. Toda start je dober - vsaj doslej je bilo pri nas tako, da je vsak likovnik na začetku svoje poklicne poti dobil določeno pomoč - na primer pri pripravi razstav in podobno. Našim likovnikom je na startu vsekakor mehkeje postalo kot njihovim kolegom v drugih državah. Olajšan mu je začetek, konkurenčnost pa kasneje naredi selekcijo, ki ga dvigne na določeno raven, ali pa se porazgubi v povprečju."

Ali lahko DSLU naredi kaj več za svojega člana?

"Nekaj že lahko: priložnost je na primer društvena razstava Majski salon, ki predstavlja pregled ustvarjanja likovnikov, pri tem pa je prav mlajšim namenjena posebna pozornost. Društvo tudi daje priporočila za status in podobno. Predvsem pa si prizadevamo, da bi likovniki predvsem mlajši prodri tudi v tujino. To je seveda najtežje, saj denarja manjka navsek koncih. Pomagamo si s sponzorji, saj so državne dotacije zelo majhne. Ko že govorim o delu društva, bi rekel tudi to, da se čuti tudi premajhna povezanost z regionalnimi društvimi. Ni ravno treba, da se zaradi finančnih težav, ki jih imamo vsi, trgajo povezave. Razen tega bo treba doseči tudi spremembe v sami organizaciji društva likovnih umetnikov. Sedanja je po mojem mnenju narejena še za prejšnje čase. Predlagal sem cel kup sprememb, tudi ustanovitev likovnega 'poola' na primer, s katerim bi zbirali sredstva sponzorjev in tako pomagali prodreti na način v tujini likovni trg. Sedanje stanje namreč sploh ni spodbudno: ni še galeristov, ki bi znali in mogli podpirati ustvarjanje določenega števila likovnih umetnikov, tako kot se to dogaja v tujini. Sedanje institucije pa tega ne zmorcejo. Skratka likovni umetniki so se znašli v nekakšnem vakuumu, ko se ni mogoče opreti nikamor - zato pa tudi izšemo izhode iz nastalega položaja."

Menda ima Slovenija toliko likovnih umetnikov na prebivalca kot nobena druga dežela na svetu. Če odmislimo dobro stran tega - da je toliko nadarjenih in ustvarjalnih ljudi - ali bi bil sedanji nezavidentalni položaj kaj boljši, če bi bilo manj možnosti za šolanje na likovni akademiji?

"Res smo za likovno umetnost izredno nadarjen narod, žal pa imamo pre malo

denarja, da bi vso to trumo nadarjenih na pravi način financirali, tudi glede na nacionalni pomen. Morda bo res treba zarezati in se odločiti za financiranje le tistih nekaj projektov, ki smo jih zmožni podpreti. Drugo pa - kot pravimo - je treba počasi navaditi na trg, vendar ne tak, kot ga imamo zdaj, pač pa trg, na katerega lahko vplivajo tudi davčne olajšave, o katerih se govori, stori pa nič, s kulturno zakonodajo in podobno. Zdaj še nič od tega ni jasno. Tudi sam sem razočaran, ker so prehod iz enega sistema v drugi spodbujali kulturniki, zdaj pa se je izkazalo, da si prav kultura v novih časih ni zmogla izbojevati pravih, boljših pozicij. Sadove so poželi drugi, recimo ekonomisti."

Najslabše bi bilo verjetno čakati, da težki časi minejo. Kaj torej narediti?

"Zdaj je kriza vsespolna, ne čutimo je le doma, tudi v tujini ni dosti bolje. Zato tudi znani tuji umetniki nimajo nobenih pomislov, da bi prišli k nam ustvarjati, razstavljati. To je ne nazadnje pokazala likovna delavnica Slovenija odprta za umetnost in mislim, da tudi v prihodnjem ne bo drugače. Vsekakor ima Slovenija nekatere prednosti pred drugimi, v tej prehodni fazi bi jih pač morali izkoristiti in se izkazati kot prireditelji zanimivih in kvalitetnih likovnih dogodkov."

Imamo kar nekaj galerij, brez števila tudi razstavnih prostorov, pravega trga umetnin pa še ne. Ali je možno v takih razmerah sploh odbrati dobro od povprečnega?

"Naš likovni trg je izredno majhen, ni zasebnih galerij, imamo le zasebne trgovine z umetninami. Pravi galerizem je v tem, da galerist s kapitalom izbere kvalitetne ustvarjalce in jih predstavi trgu. Takega sistema žal še nimamo, sedanje galeriste mika le možnost, da bodo nekateri sodobni umetniki v prihodnosti takega slovesa kot Grohar, Steren... Te vrste galerizem predvsem namerava obogatiti, ne ukvarja pa se z galerijsko politiko, samo s trgovino."

Medtem ko čakamo na prave galeriste, pa nadarjeni umetniki brez pravih možnosti posili razmer razstavljajo v kava barih in podobnih prostorih...

"Brez zasebne pobude ne bo šlo. Vendar pa se obetajo galerije, ki bodo ob nacionalnih seveda nekaj pomenile, šele čez kakih deset let. šele takrat bomu dobili 'prave' galerije. Sedaj še ni. Zato se s promoviranjem naših umetnikov tudi v tujini sedanje galerije ne ukvarjajo. Profesor Lev Menaše z Akademije za likovno umetnost meni, da imamo sicer ta trenutek v Sloveniji vsaj petdeset likovnih umetnikov, ki bi zaslužili, da se jih predstavi svetu. Toda za tako velik potencial nima nihče denarja. Velika kvalitetna skupina bo ostala zunanjemu svetu praktično neznana. Institucije, ki jih imamo, so muzealnega tipa, skrbijo torej za tisto, kar je bilo:kratki sicer tudi pripravijo nove razstave, vendor zato, da ne izgube pripadajoče dotacije. Dvojni nesmisel!"

Nekaterim pa vendarle uspe. Skupina Irwin na primer je segla precej daleč po svetu s svojimi razstavami, njene slike so bila odkupljene za najpomembnejše zbirke sodobne umetnosti v najpomembnejših likovnih centrih. Zakaj so uspeli?

"Predvsem so zelo dobra likovna skupina, po drugi strani pa so zelo dobro izkoristili zlom sovrealityčnih umetniških smeri in s tem tudi

zanimanje, ki ga je ta pojav vzbudil pri tujih galerijah. Zahodne galerije so začele s socioškimi študijami ugotavljati ustvarjanje v 'zatrtih' državah. Irwinovi projekti, vsaj tisti, ki sem jih sam videl, so bili vedno na primerni likovni višini. Kot posamezniki takega uspeha ne bi dosegli, o tem sem prepričan. Njihov uspeh je posledica vrste ugodnih naključij - predvsem zmanjšanje razvitega sveta za umetnost v zvezdah. Vendar pa to nikakor ne zmanjšuje njihovega uspeha. V pravem trenutku so bili na pravem mestu."

Problem majhnosti pri Slovencih torej ni ovira za uspeh v svetu umetnosti?

"Problem sicer ostaja, toda možnosti vseeno niso tako majhne. Na srečo je bila sovrealityčna smer v umetnosti kmalu po drugi svetovni vojni zaustavljena, pri tem pa je veliko prispeval mednarodni grafični bienale. Zdaj smo počasi našli stik s čistim evropskim ustvarjanjem. Mirne duše lahko trdim, da imamo ustvarjalce na področjih, kot so grafika, slikarstvo, video, ki se lahko primerjajo s tujimi. Že prej smo imeli kvalitetne ustvarjalce - Grohar, tudi Jakopič, nekateri so ustvarjali subtilnejše od francoskih impresionistov. Toda to priznati pač ne gre, francoski so bili prvi in najboljši. Taka je usoda majhnega naroda, ki nima promotivne mašinerije, ne zna postaviti prave cene svojim ustvarjalcem. Takih, ki imajo svoje galeriste in imajo priložnost likovnih promocij, je pri nas izredno malo, morda jih je dvajset."

Koliko slovensko likovno umetnost sploh poznajo v tujini?

"Potrebovali bi nekaj kulturnih centrov v večjih središčih, ki bi poskrbela za informacije z razstavami in tudi drugače. Vsekakor je treba prebiti informacijsko blokado. Mi sicer še vedno mislimo, da smo center sveta, da nas bo prišla tujina odkrivat k nam. Pa ni tako, uveljaviti se je treba na tujem prizorišču in to je kar trdo delo. Tudi, da pridejo k nam, je potrebna ogromni napor, no, ko je led prebit, gre že lažje."

Ali med likovnimi izrazi na Slovenskem prevladuje določena smer, nekateri menijo, da celo preveč prevladuje abstraktnost...

"Mislim, da je paleta izrazov na splošno zelo pisana. Prevladuje pa mnjenje, sam mislim sicer drugače, da je na naši likovni akademiji abstraktno slikarstvo v prednosti. Morda ni to najboljše, morda bi kazalo prepustiti študentom, da se izrazijo docela. V povprečju pridejo z naše akademije boljši slikarji kot z beneške ali firenške. Toda na tujih je več ustvarjalne svobode. Naš koncept je morda prestrog, kar ni sicer nič slabega, gre za način čiščenja likovnega jezika: to pa prav gotovo pogojuje slikarske tendence na Slovenskem v zadnjih dvajsetih letih."

Nekdaj je veljala posebna pozornost grafiki. Je še v ospredju?

"Še je tako, vendor si njeni sedanje popularnosti kaže razlagati z ekonomskimi razlogi.

Ljudje ne morejo kupovati slik, grafika pa 100 do 500 nemških mark pa je še vedno dosegljiva. Olje pa ima ceno od 1500 mark naprej. Res je tudi, da je bila pri nas grafika še pred časom forisirana kot slika; ljudje so govorili o slikah, čeprav je slo za grafike. Da ne omenjam malo prevelike distribucije grafik, ki so skoraj docela preplavile likovni prostor. V tujini pa v umetnosti velja pozornost večinoma le originalu, to je sliki."

Se pravi, da je treba počakati na ravnovese oziroma pravšno razmerje med grafiko in sliko?

"Stvar se bo obrnila sama po sebi, ko bo več denarja. Ko bodo nova podjetja skočila iz adolescentne faze, bodo imela tudi več občutka za druge vrste umetnosti. Zunaj so grafike na primer cenejše kot pri nas... Skratka, grafika je pri nas bila predraga, zamenjevala se je s pravo sliko. Nove tendence se že kažejo. Dobra izkušnja je bila, ko so ljudje spoznali, da se za vrednost dobre slike, lahko kupi celo stanovanje. Kaže, da bodo prišla v modo prava slikarska dela."

Se likovni ustvarjalci ne sprašujejo, ali ima sploh smisel slikati, če pa večina del ne pride na trg in slike čakajo na podstrešju?

"Po eni strani je to res, ne gre pa pozabiti, da umetniki pač morajo slikati, ne glede na to ali slika potem najde kupca ali ne, z dokončanim delom je umetnikova ustvarjalna nuga potešena in mnoge prodaja niti ne zanima preveč. Morda pridejo slike še na razstavo, morda imajo previsoko ceno, nekateri pa sploh nečejo prodajati. Ni pravega trga, ni pravega povpraševanja."

Razmere pri nas res niso rožnate. Izvod iz tega položaja seveda je, iskanje trga v tujini. Pravzaprav imajo naši slikarji v tujini enake priložnosti kot morda glasbeniki ali drugi poustvarjalci. Preostane le pot pod noge. Slike slovenskih umetnikov bi lahko videli na Karibih, v Tokiu ali New Yorku. Če je slika dobra, prav gotovo lahko vzbudi pozornost kjerkoli v svetu. Žal nismo center sveta, drugi ne bodo hodili v naše ateljeje in izbirali slike, da bi jih predstavili na tujem. Treba je pač ubrati drugo pot - mi moramo v svet, ne svet k nam."

Kaj lahko glede tega naredi Društvo likovnih umetnikov?

"Člane lahko k temu le spodbuja. Se pa odpirajo tudi nove možnosti. Likovna delavnica Slovenija odprta za umetnost je bila lep primer, kako omogočiti tudi našim avtorjem razstavljanje v tujih likovnih galerijah. Sicer pa se je koristno pojavljati tudi na likovnih kolonijah v tujini, kamor pridejo galeristi, treba je prinesli svoje kataloge, informacije o svojih slikah na diapositivih, skratka potruditi se je treba, da se tujim galerijam predstavijo tudi na tak način. Če tega ne bo, bodo slike še naprej ostajale na podstrešjih."

Foto: Gorazd Šinik

Komu zvoni: lubadarjem ali gozdovom

Največ žarišč v okolici Kranja

Čeprav se je po besedah gozdarskega inšpektorja Sava Vovka razvoj lubadara umiril, še ni mogoče zanesljivo zatrdiriti, da lastniki in gozdarji že močno ogrožajo lubadarja.

Kranj, 27. julija - Ukrepi, ki jih je za zatiranje lubadara sprejela slovenska vlada, uresničevali pa so jih predvsem lastniki in gozdarji, so precej prispevali k temu, da se je razvoj oz. množitev podlubnikov umirila, pravi gozdarski inšpektor Sava Vovk in poudarja, da v gozdovih in na žagah zdaj ni (več) zalog neobeljenega lesa.

Ceprav je bilo še v lanskem prvem polletju pričakovati, da lubadar na Gorenjskem ne bo povzročal večje škode v gozdovih, pa so izjemno semenje dreves ter huda poletna in jesenska suša toliko zmanjšali njihovo odpornost, da so podlubniki začeli nevarno ogrožati smrekove gozdove. Po zadnjih podatkih, s katerimi razpolaga inšpektor, je na Gorenjskem več kot 2.100 žarišč lubadara, od tega skoraj tri četrtine na območju kranjskega gozdnega gospodarstva, ostalo pa v gozdovih na območju Gozdnega gospodarstva Bled. Največ žarišč je v okolici Kranja, na levem in desnem bregu Save, še zlasti pa v bližini brniškega letališča. Gozdarski inšpektor meni, da to ni nujno, ampak posledica različnih okoliščin. Ob tem, da so tu rastišča slaba in da smreka ne raste na prvobitnih rastiščih, gre tudi za vplive letališča, gostega cestnega prometa, bližnje industrije in velikih stanovanjskih naselij. Gozdari so v žariščih odkazali za posek že blizu 40 tisoč kubičnih metrov drevja. Če lastniki lubadark niso posekali in pospravili sami, je to lahko po predhodnem opozorilu (in za njihov račun) brez posredovanja gozdarskega inšpektorja opravilo gozdro gospodarstvo.

Gozdarski inšpektor Sava Vovk je povedal, da so v hrastovih gozdovih v okolici Hrastja odkrili tudi škodljivca, ki obžira liste hrastovih dreves. Ker si gozdarji za zdaj še niso enotni v tem, za katerega škodljivca gre, bodo zaprosili za oceno strokovnjake z gozdarske fakultete.

Inšpektor je že sredi aprila vse lastnike žag opozoril, da naj redno vodijo žagarske knjige in da naj (tiste, ki nimajo lupilne naprave) ne sprejemajo neobeljene smrekove hlodovine in drugih sortimentov; kasnejše pa je tudi nadzoroval, kako se držijo predpisov in navodil. Pregledal je vse večje družbene in zasebne žage na Gorenjskem, ugotovil nekaj nepravilnosti in nekaterim izdal ureditveno odločbo, med drugim tudi žagi v Žireh, ki je imela kar 1500 kubičnih metrov neolupljenega lesa. Popoln nadzor je nemogoč, saj je na Gorenjskem okoli tristo žag, največ na Škofjeloškem območju.

C. Zaplotnik

Odkup presegel pričakovanja

Žitno predelovalna podjetja so doslej odkupila 82.436 ton pšenice ali dobrih 22 tisoč ton več, kot je načrtovala vlada.

Kranj, 29. julija - Ko sta Kračunovo in Osterčovo ministrstvo določala odkupne pogoje za odkup pšenice letosne letine, sta med drugim zapisala, da pričakujeta odkup 60.000 ton pšenice. Kot kažejo zadnji podatki Žitne skupnosti Slovenije, je odkup močno presegel pričakovanja, saj je žitno predelovalnim podjetjem doslej uspelo odkupiti že več kot 82 tisoč ton pšenice. V žitni skupnosti ugotavljajo, da odkup ni nikoli odvoden od pridelka, ampak predvsem od odkupnih pogojev. Letosni ceno 24 tolarjev za kilogram prvorazredne pšenice in 23 tolarjev za drugorazredno so bili očitno tako vabljeni, da so predelovalci po dolgem času spet prodali žitno predelovalnim podjetjem povprečno več kot polovico celotnega pridelka. Za primerjavo povejmo, da je bila v prejšnjih letih tržnost 45- ali 46-odstotna.

MERKUR

Bakrena pločevina
v ploščah 1m x 2m
ali roli 1m x L.
595,00 SIT/kg

KOVINA Lesce
telefon:
064 715-594

GRADBINKA Kranj
telefon:
064 222-400

Država podpira kmetijstvo

Regresi, denarne podpore in nadomestila

Kranj, 27. julija - V prejšnjih številkah Gorenjskega glasa smo že pregledali finančne intervencije (regresi, denarne podpore in nadomestila), ki jih država letos namenja za govedorejo in prašičerejo ter za obnovno sadovnjakov in drugih nasadov, tokrat pa poglejmo še, kaj predvideva na področju poljedelstva, dopolnilnih dejavnosti kmetij, regresiranja obresti...

Regres za semensko pšenico in rž

Država želi s tem ukrepom zagotoviti uporabo kakovostenega semena pšenice in rži. Regres pripada le za razkuženo seme prve sortne reprodukcije, namenjeno za pridelavo mercantilne pšenice, ter za razkuženo osnovno seme za semensko pridelavo. Za prvo je 10 tolarjev regres za kilogram, za drugo pa 20 tolarjev.

Regres za seme ajde

Namen je enak kot pri pšenici in rži: zagotoviti rabo kakovost-

količine za predelavo. Do regresa so upravičeni le tisti, ki imajo sklenjeno pogodbo s Tovarno olja Slovenska Bistrica. Regres 80 tolarjev za kilogram velja le za nakup semena kakovosti "OO".

Regres za pridelavo semenskega krompirja

Država se je odločila za regresiranje pridelave semenskega krompirja zato, da bi spodbudila pridelavo in uporabo kakovostenega semena. Regres pripada pridelovalcem le za

seme oz. pridelava

* osnovno seme - brezvirusni gomoljčki

* zaprta območja - v jedrih

- v 1. varovalnem pasu

- v 2. varovalnem pasu

* v območjih z naravno izolacijo

višina regresa
5 SIT/kos
15 SIT/kg
7 SIT/kg
4 SIT/kg
6 SIT/kg

Pospoševanje razvoja dopolnilnih dejavnosti

Država hoče s tem ukrepom omogočiti kmetijam na območjih z omejenimi pridelovalnimi možnostmi, da pridobijo dopolnilni vir dohodka in si zagotovijo boljši ekonomski položaj. Denar namenja za izgradnjo in obnovo prostorov za turizem na kmetiji in za druga dopolnilna dela na kmetiji, vendar le za financiranje programov, ki so bili tani pravočasno vloženi, a zavrnjeni, in za katere imajo kmetije zagotovljenih najmanj 80 odstotkov potrebnih sredstev. Dopolnilne dejavnosti podpira le na kmetijah, ki že razumno izkorisčajo kmetijsko zemljo. Pogoj za pridobitev denarne podpore je tudi ta, da kmetiji skupaj z dopolnilno dejavnostjo zagotavlja dohodek najmanj dvema članoma gospodinjstva in da se bo s to dejavnostjo ukvarjal najmanj pet let.

pridelek	obdobje regresiranja	višina priznanega posojila	
govedo	od 1.4. do 31.12.	42.000 SIT/kom	
prašiči	od 1.4. do 31.12.	8.500 SIT/kom	
pšenica	- spoml. setev	od 1.4. do 30.7.	10.000 SIT/ha
	- jes. setev	od 1.9. do 30.12.	20.000 SIT/ha
koruza	od 1.4. do 31.10.	25.000 SIT/ha	
sem. prid.			
krompirja	od 1.4. do 30.9.	45.000 SIT/ha	

nega sortnega semena. Pogoj za pridobitev semena je, da gre za nakup razkuženega sortnega semena. Regres je 60,50 tolarja za kilogram.

Regres za seme oljne ogrščice

Država hoče s tem ukrepom povečati pridelavo oljne ogrščice in si zagotoviti potrebne

osnovno seme in semenski krompir, posazen v jedrih zapr

tih območij, v varovalnih pasovih ter v območjih semenske pridelave krompirja z naravno izolacijo.

Regresiranje obresti

Med finančnimi intervencijami, ki jih država namenja za ohranjanje in razvoj kmetijstva, je tudi regresiranje obrestne mere pri posojilih, ki so jih posamezniki ali podjetja najeli za financiranje pitanja goved in pršičev ter rastlinskih pridelav. Država regresira le realno obrestno mero (r).

Podpora razvoju zelenjadarstva

Država želi s tem ukrepom podpreti vlaganja v objekte za pridelavo vrtnin in v izgradnjo rastlinjakov za pridelavo zelenjave. Podpora je namenjena le objektom s pokrito površino od 200 do 1.000 kvadratnih metrov, višina denarne podpore pa je 400 tolarjev za kvadratni meter pokrite površine. C. Zaplotnik

Agromehanika

Združenja agroživilstva o denacionalizaciji

Parlament in javnost sta bila zavedena

Zakon o denacionalizaciji povzroča velike ekonomski probleme in hude krivice.

Kranj, 27. julija - Združenje agroživilstva pri Gospodarski zbornici Slovenije predlaga državnemu zboru, da spremeni zakon o denacionalizaciji, ki po mnenju njegovih članic povzroča velike ekonomski probleme in hude krivice.

V združenju poudarjajo, da sta bila parlament in slovenska javnost ob sprejemanju zakona o denacionalizaciji zavedena s tem, da zakon ne bo povzročil novih krivic in da predstavlja kvalitetno osnovno za razvoj učinkovitega kapitalskega gospodarstva. Prve izkušnje z uresničevanjem zakona kažejo, da to ni res in da sta prav imela gospodarstvo in gospodarska zbornica, ki sta opozarjala na ekonomsko problematičnost zakona, še zlasti na škodljivost neposrednega vračanja premoženja v naravi nekdaj lastnikom. Zakon sicer vsebuje institut "lastninske pravice", ki kmetijskim podjetjem omogoča, da tudi po formalni vrtniti premoženja prejšnjim lastnikom z njim še nekaj časa gospodarijo, vendar je takšna zaščita po oceni združenja bolj deklarativena kot dejanska, saj pravica uporabe ni popolna, lastniki je ob določenih pogojih ne priznavajo, za najemno razmerje in višino najemnine pa se je v praksi težko sporazumeti. ZAKONSKO VSIJLJEVANJE TAKŠNEGA "VEČLASTNIŠTVA" JE EKONOMIKA BEDARIJA, pravijo v združenju in poudarjajo, da bo povzročilo številne probleme, predvsem pa dolgotrajna

usklavjanja na sodiščih. Nekakostno pripravljeni zakon bo povzročil veliko narodnogospodarsko škodo. Analiza, ki jo je izdelal ZOP Management Consulting iz Ljubljane, je pokazala, da bodo kmetijski podjetji in v njih zaposlenih z ostalimi delavci, preprečili veliko narodnogospodarsko škodo, ki bo nastala z razbijetjem tehnološko in ekonomsko celovitih podjetij, omejili oz. onemogočili uveljavljanje "lastninske pravice".

V združenju agroživilstva poudarjajo: če pristanemo na načelo, da se pravnim osebam premoženje ne vrača, je treba iz zakona čistiti tudi določilo, po katerem se premoženje lahko vrača cerkvil in verskim skupnostim.

Pri vračilu premoženja nekdajim lastnikom bi po mnenju članic združenja agroživilstva morali upoštevati tudi že izplačane odškodnine. Nekateri so v arondacijskih postopkih biliprisiljeni prodati zemljišča, za katera so prejeli plačilo po cenah, ki so v povprečju le malo zaostajala za takratnimi tržnimi cenami. Prav je, da se jim zdaj razlika plača v denarju ali v zemlji, ni pa rav, da se jim kljub plačilu vrne še vsa odkupljena zemlja.

zmanjšali za 787 milijonov mark, odveč pa bo tudi 3.989 delavcev. Koristi, ki jih bodo z denacionalizacijo pridobili novi lastniki, bodo v mnogih primerih nekajkrat manjše od škode, ki jo bodo utrpela kmetijska podjetja. Država z zakonom o denacionalizaciji ponavlja napako iz preteklosti: nekaj je jemala kmetom, zdaj jemlje kmetijskim podjetjem,

vice" brez soglasja zavezanca in uveljavili odškodnino tudi za (kmetijska) podjetja, ki z denacionalizacijo izgubljajo velik del premoženja. Ker je denacionalizacija problem države, ne pa posameznih podjetij, naj bi država prevzela na svoja ramena tudi vse finančne obveznosti.

C. Zaplotnik

Izkoristimo izjemne posebnosti

Iskrene čestitke vsem prebivalcem občine Jesenice ob občinskem prazniku 1. avgusta. Naj veljajo vsem, ki so pomagali, da smo v Sloveniji dosegli neodvisnost in samostojnost ter si še naprej prizadevajo, da bi dosegli zaželene cilje in splošno blaginjo, pravno državo in resnično parlamentarno demokracijo na vseh ravneh. Namenjene so vsem tistim, ki z novimi idejami skušajo spremeniti stvari in ustvariti nekaj, "kar se splača".

Res je, da je treba v naši mladi državi dograditi pravni sistem. Manjkajo zakoni in podzakonski akti, kar je omogočalo sporno delovanje raznih Grubeljev, Elanov, Visov, Hitov... Po drugi strani pa postreno spoštovanje zakonov ne pomeni, da demokracije ni. Vse seveda ne gre tako hitro, kot bi si želeli. Marsičesa se moramo še naučiti. Zato počasi, a vendar napredujemo.

Izkoristimo izjemne poseb-

Dr. Božidar Brdar, predsednik Skupštine občine Jesenice

nosti lege naše občine. Ko bo zgrajena avtocesta in bo hrupni promet stekel po njej, bo pokrajina od Rodin do Rateč dobila novo podobo, pomembno za turizem. Izkoristimo te naše možnosti prometnih povezav, podjetništva. Izkoristimo Planico, Triglavski narodni park,

Ajdno, cerkvico sv. Marka v Vrbi, Rusko kapelico... in poščimo nove oblike življenja in dela na tem koščku Slovenije.

Kako bomo to uresničili, ne bo povedala nobena vlasta, pač pa krajani, ki jim ob prazniku čestitim in se skupaj z njimi veselim jutrišnje odločenosti.

Nikoli več samo žlezarna,...

Občinski praznik je lahko primeren trenutek za oceno stanja, razmer, uresničenih načrtov, težav. Jeseniška občina je prav govor zanimiva zaradi gospodarskih podatkov in drugih doganj, pa tudi nezaposlenosti, ukinjanja proizvodnih programov, štivila tujcev, beguncov.

"Razmere niso rožnate. Vendar realnost je takšna, da terja ukrepe, ki jih nismo bili vajeni. Vendar, ko staro umira, so izhod v uspešnost trdni ekonomski odnosi in pravni temelji. Hitreje se bomo izvili iz tega stanja, manjše bodo težave."

Podatki o gospodarskih gibanjih so že nekaj časa spodbudni.

"Uveljavljiva se zasebna pobuda in narašča število zasebnih in mešanih podjetij. Zaposlenost in akumulacija se izboljšuje, izvoz prav tako, turisti se vračajo. Oči občanov pa so vseeno uprte v občino, kaj bi moral narediti. Vendar so njene finančne možnosti in pristojnosti v primerjavi s preteklostjo zelo zožene. Centralizacija je občine zelo "razbremena". Mislim pa, da bi občina moral skupaj z državo vseeno moral razreševati prostorska vprašanja. Takšno pobudo na zakonski osnovi je izvršni svet že predlagal.

Klub omejenim pristojnostim pa veliko pozornost namenjate obrti in podjetništvu.

"Iz občinskega proračuna letos namenjamo posojila, dajejo garancije zanke, posebno

Rina Klinar, predsednica Izvršnega sveta Skupštine občine Jesenice

skrb namenjamo izobraževanju v okviru Podjetniško informativnega centra. Jeseniška občina se vključuje tudi v program Phare, sodeluje aktivno pri politiki zaposlovanja, izvaja javna dela in kandidirali smo za pridobitev sredstev demografsko ogroženih območij."

Klub ne ravno ugodnemu finančnemu položaju in kot prav-

Jesenice praznujejo

Jesenice, 29. julija - v okviru jeseniškega občinskega praznika, 1. avgusta, so minuli petek odprli razstavo slik udeležencev 14. planinske slikarske kolonije Vrata 93. Razstava je odprta v razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah.

Danes, v petek, 30. julija, bo ob 18. uri sektorska vaja gasilskega društva Jesenice - mesto. Gasilsko društvo letos praznuje 100 - letnico.

V soboto, 31. julija, bo ob 8. uri začetek turnirjev za pokal mesta Jesenice: tekmovali bodo v malem nogometu, tenisu, balinanju in v košarki. Ob 16. uri bo ob spomeniku na Obračni spominska slovesnost, ob 17. uri slavnostna seja ob 100-letnici gasilskega društva, ob 18. uri pa v sejni dvorani skupštine občine Jesenice slavnostna seja vseh treh zborov skupštine.

V nedeljo, 1. avgusta, bodo ob 11. uri na Vršiču slovensko odprli novo Erjavčeve kočo. Ob 14. uri bo po mestu gasilska parada, ob 15. uri pa pred športnim parkom Podmežaklja družabno gasilsko srečanje. Pred športnim parkom bo tudi koncert jeseniških železarjev, veselica in srečelov.

V soboto, 7. avgusta, bo ob 8. uri v športnem parku tekmovanje lokostrelcev za pokal mesta Jesenice. ● D.S.

Skupština občine in Izvršni svet Jesenice
čestitata ob občinskem prazniku, 1. avgustu.

*Naj bo praznik spodbuda,
da bomo čez leta lahko rekli,
da nam je uspelo.*

Občina se trudi

Za občinski praznik občnom najprej čestitam. Bile so ideje, da bi se praznik prestavil na dan Prešernovega rojstva, na 3. december, vendar doslej tega še nismo sprejeli in zaenkrat je občinski praznik tako 1. avgusta.

V Kranju smo relativno dobro prebrodili prvi dve leti v gospodarstvu po volitvah leta 1990. V zadnjem letu pa je na žalost prišlo do velikih appetitov nekaterih po družbeni lastnini in je zato gospodarstvo v prenekateri firmi začelo pešati. Vendar mislim, da se bo tudi to v kratkem popravilo, ko bodo ljudje videli, da je treba predvsem delati in da navidezna - ukradena lastnina ne prinaša dobičkov. Občina Kranj se trudi, da bi, kolikor se pač da, uredila bivalne razmere kranjskim občanom, da bi bila prijazna do njih, in da

Vitomir Gros, predsednik Skupštine občine Kranj

bi tudi probleme, ki jih imajo glede raznih dokumentov, čim hitreje in čim bolj enostavno reševala. Trud je zdaj usmerjen,

da bi vsaj cestno infrastrukturo primerno uredili. Se letos bomo dokončali Smledniški klanec in tako omogočili preverjene promete za ureditev Jezerske ceste in Primskovega. Seveda bodo te cestne zaglate v preteklosti premalo prestudirane, težko rešljive, vendar bomo tudi to uredili.

Zadnje čase je bilo veliko govora o črnih gradnjah in o rušenju objektov, ki so jih občani z muko zgradili. Moram povedati, da bom poskušal rediti vse, da se v Kranju ne bo rušilo nič, kajti tudi država je bila velik črnograditelj (Brdo Kravac...) in bi bilo skrajno nepošteno, če država sebi ne bi podirala, podirala bi pa svojim državljanom. In zato naj bo to moj nagovor nekakšna pomiritev občanov občine Kranj, da ne bomo nič rušili, dokler bom na občini.

Lahko pokažemo tudi nekatere uspehe

Prazniki so mejniki, ob katerih za trenutek zastane korak ob vsakdanjem delu, hitenja, da se tako najde čas za premislek, kaj je bilo v tem času narejeno. Občinski praznik je prav gotovo trenutek za oceno prehodnej poti in opravljenega dela.

"Menim, da smo ob presoji splošnih razmer v družbi na nečin z opravljenim delom zadovoljni, čeprav so mnenja lahko tudi drugačna. Slovenija je postal mednarodno priznana država, ki se uspešno vključuje v skupnost svobodnih, modernih držav. Najbrž je neseno razmišljati o povratku na staro. Vsekakor pa ima prehajanje iz starega svojo ceno, ki pa smo se jo odločili plačati, ko smo na plebiscitu izrekli svoj da. Verjetno so nekateri upali, da bo šlo lažje, vendar je to, kar smo dosegli, nedvomno vredno tega, da si sami krojimo usodo. Kruh je morda zato malo manj bel, a pridobljen, dolgoročno, na bolj zdrav način."

Že kar krepko smo v postopkih denacionalizacije in procesov lastninskega preoblikovanja podjetij. Prav osebni odnos do lastnine naj bi omogočil nov gospodarski vzpon. Kranj pri tem tudi ni izjema.

"Po svoje smo lahko zadovoljni, da se je kranjsko gospodarstvo v tem prilaganju izkazalo, da je sposobno preživeti. Želim si in tudi vsem kranjskim občanom, da bi presegli neupravičena sumničenja in z

Peter Orehar, predsednik Izvršnega sveta Skupštine občine Kranj

zaupanjem vase in v druge vzpostavili take razmere, da bi tudi drugi zaupali nam, saj je to pomemben pogoj za nov investicijski vzpon in gospodarski razvoj."

Slabo so jo odnesla nekatera investicijska vlaganja.

"Ob bistvenem upadu družbenega standarda vseeno lahko ugotovimo, da smo doseženo

Nagrade, priznanja, plakete

Kranj, 30. julija - Danes (petek) ob 15. uri v Kranju slavnostna seja zborov občinske skupštine v počastitev 1. avgusta - praznika občine Kranj. Na seji bodo podelili nagrade in priznanja občine Kranj za leto 1993, velike in male plakete. V kulturnem programu pa bo sodeloval tudi Moški pevski zbor iz Kranja.

Poleg slavnostne seje občinske skupštine bo danes, 30. julija, ob 19.30 tudi Promenadni koncert Pihalnega orkestra občine Kranj, ob 20. uri pa se bo začela tradicionalna Kranjska noč, ki bo tudi jutri, 31. julija, obakrat pa bo trajala do 3. ure ponoči.

Jutri, 31. julija, ob 10. uri dopoldne bo v prostorih Jazz kluba Ragtime na Sejmišču 2 tudi lutkovna predstava Fidi Fadi. Ob 11. uri 31. julija, pa bo tudi odprtje obnovljene poti v severni steni Rinke ob vstopu v steno Rinke na Ledinah.

V programu prireditve ob letošnjem občinskem prazniku je tudi nastop folklorne skupine Soča iz Hamiltona v Kanadi, ki bo v sredo, 4. avgusta, ob 19. uri pred Osnovno šolo v Besnici.

V soboto, 7. avgusta, ob 20. uri pa bo na Gorenji Savi za pokal Kranja XXII. tekmovanje v smučarskih skokih. ● A. Ž.

Skupština občine in Izvršni svet Kranj čestitata občankam in občanom, podjetjem in ustanovam

Kranja ob prazniku, 1. avgustu, in jima želite prijetno praznovanje ter ustvarjalno uresničevanje želja in ciljev.

Strahotna nesreča med vzhodnim in zahodnim odcepom za Kranj

Nova smrtna žrtev na hitri cesti

Trčenje je povzročil hrvaški državljan, ki je nenadoma zavil pred avto iz Švice.

Kranj, 29. julija - Komaj so gorenjski policisti ugotovili, da že tri tedne ni bilo nesreča na naših cestah s smrtnim izidom, je nov krvni davek terjal hitra cesta med odcepoma Kranj-vzhod in Kranj-zahod. Minuli ponedeljek nekaj po 20. uri sta se pri nadvozu za Kokrico zateleti dve vozili s tujima registracijama. Umrl je nedolžen voznik, 8 oseb pa je bilo ranjenih.

Voznik švicarskega volva Willy Schaefelberger se je z družino vrnil z dopusta v Zürich. Njihovo pot je pri nadvozu za Kokrico prekrizal Ilijan Grgić, Hrvat, ki dela v Nemčiji in stanuje v Bosni. S pasatom nemške registracije je namreč dohitel neznani tovornjak in je zapeljal levo čez prekinjeno črto, da bi ga prehitel. Zaviranje na mokri cesti ni pomagalo, zato je trčil v nasproti vozeči švicarski avto, ki se je prevrnil na streho. Še pred prihodom polklicnih gasilcev in reševalcev je prevrnjeno vozilo, iz katerega je iztekalo gorivo, postavil na

kolesa voznik avta vlečne službe. Iz švicarskega avta so rešili hudo ranjenega Patrika (12 let) in lažje ranjenega 16-letnega Marcella-Willyja ter mamo Heidi, očetu Willyju pa ni bilo več pomoči. Hudo ranjen je bil tudi povzročitelj nesreče, 40-letni Ilijan Grgić, v njegovem vozilu pa so bili ranjeni tudi sinovi Marko, Ivan in Pero ter njihova mati Marija. Zaradi hude nesreče je bil promet na tej cesti zaprt do 22.30. ● S. S.

Gorenjski mejni prehodi

Letos 136 poskusov ilegalnega prestopa meje

Kranj, Jesenice, 28. julija - Promet na gorenjskih mejnih prehodih v poletnih mesecih poteka tekoče, so povedali komandirji postaj obmejne policije. Na jeseniški carinski izpostavi smo izvedeli, da carinske prekrške delajo v glavnem domači potniki. Od ostalih prekrškov pa - po podatkih Uprave javne varnosti v Kranju - prevladujejo poskusi ilegalnega prestopa meje.

Število ilegalnih prestopov meje je bilo v prvih šestih mesecih tega leta več kot 100 odstotkov večje kot v enakem obdobju lani, je povedala LJUBICA SOLAR, inšpektorica za tujce pri UNZ Kranj. Po njenih besedah se je največ oseb skušalo pretihotapiti v Slovenijo in iz nje v bližini mejnega prehoda Korensko sedlo čez takojmenovano zeleno mejo.

"Do letošnjega meseca aprila je bilo takih primerov zelo veliko, zato smo v tem mesecu poostriili nadzor na mejah. To je bila zelo učinkovita poteza, saj smo kmalu prijeli pet organizatorjev ilegalnih prestopov. Očitno smo polovili prave ptice, saj se je število prebegov občutno zmanjšalo. Seveda pa se ne ve, za koliko časa," je dejala gospa Šolar. Na naših mejnih prehodih policisti zasežejo tudi veliko ponarejenih in sposojenih oziroma ukradenih, potnih listov, zlasti slovenskih, ter vizumov, kršitelji pa prihajajo v glavnem iz predelov bi-

vše Jugoslavije ter iz afroazijskih držav, slednji večinoma preko Brnika.

Tihotapiro v glavnem lovsko orožje

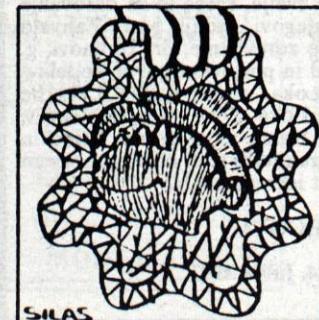
Na gorenjskih mejnih prehodih so po besedah Šolarjeve pred osamosvojitveno vojno zasegli ogromno orožja in eksploziva, največ na mejnem prehodu Ljubelj. Po osamosvojitvi, ko je začel veljati embargos na uvoz vsakršnega orožja, tudi lovskega, pa je zelo malo primerov tihotapljenja. "Naši policisti zasegajo v glavnem lovsko orožje, tu in tam pa tudi kakšen revolver. Toliko je odkritega - koliko je dejansko pretihotapljenega, pa se seveda ne ve," je izjavila gospa Šolar. Glede tihotapljenja mamil pa je povedala le to, da na mejnih prehodih niso zabeležili niti enega primera, medtem ko so na brnškem letališču imeli štiri, letos pa en primer tihotapljenja mamil.

Kot ocenjujejo komandirji postaj mejne policije, je letošnje poletje promet je redkejši kot prejšnja leta. Povsod poteka tekoče, do zatojev ne prihaja. Ob koncu tedna, ko je nekaj povečan, je na nekaterih prehodih čakalna doba od deset minut do pol ure. Manjša kolona pri izstopu iz Slovenije na mejnem prehodu Rateče (na slike) je posledica pregledov zelenih kart in vozniških dovoljenj na italijanski strani. Foto: Lea Jeras

JAKA POKORA

POKORA

Prehod meje med Slovenijo in Avstrijo

Tudi s prehodno osebno izkaznico preko "gorenjske severne meje"

Ljubljana, 30. julija - Že dober mesec, od 25. 6. 1993, ni več možna uporaba starih, rdečih potnih listin. S starimi osebnimi izkaznicami, na katerih je oznaka SFRJ, tudi ne bo možen prehod meje, zato pa bo to dovoljeno po 1. avgustu na meji med Slovenijo in Avstrijo z novimi, prehodnimi osebnimi izkaznicami z oznako Republika Slovenija. Pri uporabi maloobmembnih izkaznic ni sprememb.

Pojutrišnjem, 1. avgusta 1993, namreč stope v veljavo sporazum med vladama obeh držav. V uradnem listu št. 30 je z verbalnima notama avstrijskega veleposlaništva in ministrica za zunanje zadeve Republike Slovenije med drugim določeno, da je prehod meje na podlagi tega sporazuma dovoljen državljanom RS, ki imajo ali navadni potni list, ali službeni potni list, ali diplomatski potni

list, ali skupinski potni list - skupaj z uradno izstavljenim dokumentom, iz katerega je razvidna njihova identita, ali osebno izkaznico, ali pomorsko knjižico.

Možnost prehoda meje med Slovenijo in Avstrijo z osebno izkaznico pa se ne nanaša na vse te dokumente. Gre le za osebne izkaznice, ki jih sekretariati za notranje zadeve po občinah izdajajo po objavi prepisa o novih osebnih dokumentih v Uradnem listu št. 33 leta 1991. Torej, pri prehodu meje veljajo le osebne izkaznice, ki so jih prebivalci dobili po osamosvojitvi države Slovenije in imajo oznako Republika Slovenija, ne pa SFRJ. Kot so opozorili v kranjskem sekretariatu za notranje zadeve, pri nekaterih strankah vlada zmota, da bo prehod meje možen samo z osebno izkaznico. Še naprej je temu namejen slovenski potni list modre barve. ● S. Saje

Slovesnost v Strahinju

V Strahinju v KS Naklo bo v nedeljo ob 10. uri kranjski dekan Stane Zidar blagoslovil fasado obnovljene cerkve in opravil zahvalno mašo. V kulturnem programu bodo nastopili cerkveni pevci in ženski zbor iz Strahinja. Gospodinje iz Strahinja bodo poskrbeli za postrežbo.

Oglarski dan in noč

Jutri in pojutrišnjem bo Turistično društvo Stari vrh pripravilo tradicionalno prireditev, dan oglarjev. Priljubljena etnografska prireditev se bo začela jutri z oglarsko nočjo, ko bo za zavaroval igral ansambel Strmina, osrednja prireditev s prikazom pridobivanja oglja in oglarskimi običaji, pa se bo začela v nedeljo ob 14. uri.

Obnovljena planinska pot

Jutri, 31. julija 1993, ob 11. uri bodo ob vstopu v steno Korške Rinke (Križa) odprli obnovljeno pot v severni steni te gore. Zelo zahtevno planinsko pot so uredili po prvi svetovni vojni, zaradi dotrajanoosti in ponovne možnosti svobodnega gibanja v mejem pasu pa so jo markacisti PZS - Štajerska skupina in markacisti PD Kranj novo uredili.

Večer v Bohinju

Pojutrišnjem, v nedeljo, avgusta, bo Večer v Bohinju Alpškim kvintetom. Začel se bo pod Skalec ob 18. ure in prej.

Dan Merkurja v Škofji Loki

Ponedeljek, 2. avgust 1993

10 % POPUST

za vse blago iz zaloge

Posebni 15 % POPUST:

v Blagovnici:

TV aparati, videorekorderji in glasbeni stolpi SAMSUNG

v prodajalni Plevna

keramične ploščice

Nagradno žrebanje za vse kupce na dan Merkurja v Škofji Loki, ob 19. uri v Blagovnici.

Preizkusna vožnja z vozili CITROËN AX ter CITROËN ZX.

Obiščite na Dan Merkurja naše prodajalne:

Blagovnica Škofja Loka
Linke

Plevna
Železnina Gorenja vas

Za imetnike Merkurjeve kartice zaupanja
še DODATNI 5% POPUST.
Popusti veljajo za takojšnja plačila.